

V Bruseli 4. novembra 2025
(OR. en)

14899/25

ELARG 123
COWEB 132
COEST 778

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Dátum doručenia: 4. novembra 2025

Komu: Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: COM(2025) 690 final

Predmet: OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV
OZNÁMENIE O POLITIKE ROZŠIROVANIA EÚ ZA ROK 2025

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 690 final.

Príloha: COM(2025) 690 final

V Bruseli 4. 11. 2025
COM(2025) 690 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

OZNÁMENIE O POLITIKE ROZŠIROVANIA EÚ ZA ROK 2025

{SWD(2025) 750 final} - {SWD(2025) 751 final} - {SWD(2025) 752 final} -
{SWD(2025) 753 final} - {SWD(2025) 754 final} - {SWD(2025) 755 final} -
{SWD(2025) 756 final} - {SWD(2025) 757 final} - {SWD(2025) 758 final} -
{SWD(2025) 759 final}

OZNÁMENIE O POLITIKE ROZŠIROVANIA EÚ ZA ROK 2025

I. ÚVOD

Geopolitické výzvy posilnili jednotnosť Európy pri naplňaní spoločného cieľa. Upevnili presvedčenie na celom kontinente, že Európania musia pre ochranu vlastnej bezpečnosti a prosperity urobiť oveľa viac. Súčasťou toho je aj obrana európskych demokratických hodnôt a riešenie nových globálnych bezpečnostných výziev. Úspech pri tom možno dosiahnuť len spoluprácou s našimi susedmi na vytvorení silnej, stabilnej, bezpečnej a jednotnej Európy založenej na spoločných demokratických hodnotách. V dnešnom svete je politika rozširovania kľúčovým geopolitickým nástrojom, ktorý prispieva k našej spoločnej bezpečnosti, prosperite a bezpečnosti. Rozširovanie v ére transformačných globálnych zmien zjednocuje Európu na základe spoločných hodnôt a identity a zároveň stelesňuje hospodársky, sociálny a demokratický model, ktorý naďalej inšpiruje a láka.

Proces rozširovania zostáva **prísny, spravodlivý a založený na zásluhách**, a to na základe objektívneho pokroku, ktorý každá krajina zapojená do procesu rozširovania dosiahla. Nový impulz pre rozširovanie sprevádzajú vysoké očakávania v súvislosti s reformami. Kandidátske krajiny musia uskutočniť náročné a trvalé reformy a zabezpečiť trvalú transformáciu svojich hospodárstiev, inštitúcií, demokratických systémov a spoločností s cieľom plne sa prispôbiť demokratickým normám a hodnotám Európskej únie. Toto úsilie sa musí opierať o rešpektovanie zásad právneho štátu a základných práv a jasné dodržiavanie geopolitickej orientácie EÚ. Je preto potrebné, aby lídri krajín zapojených do procesu rozširovania prijali transformačné zmeny, budovali dôveru a podporovali konsenzus v celej spoločnosti.

EÚ musí zároveň pomôcť krajinám zapojeným do procesu rozširovania splniť všetky kritériá členstva. Podporuje preto posilňovanie inštitúcií, demokratickú správu vecí verejných a reformy verejnej správy. Zintenzívnila aj **postupnú integráciu** vytvorením silnejších prepojení medzi EÚ a kandidátskymi krajinami a potenciálnymi kandidátskymi krajinami, a to aj prostredníctvom plánov rastu¹ a umožnením ich účasti na určitých politikách a programoch pred tým, než sa stanú členmi EÚ. To si tiež vyžaduje, aby sa výhody postupnej integrácie podmienili tempom reforiem, ako je dodržiavanie zásady právneho štátu, základných práv, demokracie a základných princípov prístupového procesu vo všeobecnosti, a aby sa zároveň viazala na dosiahnutie súladu so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou (SZBP).

V uplynulom roku sa dosiahol určitý významný pokrok. Pokrok, ktorý na ceste k členstvu v EÚ doteraz dosiahli najrýchlejšie napredujúce krajiny, ukazuje, že reformy sa vyplácajú. To by malo byť silnou motiváciou pre všetky krajiny zapojené do tohto procesu.

Každé rozšírenie našu Úniu posilnilo. Tento úspech závisí od pripravenosti. Zatiaľ čo budúce členské štáty sa musia pripraviť na povinnosti vyplývajúce z členstva, EÚ sa musí takisto prispôbiť, aby mohla privítať nových členov. V členských štátoch, ako aj v krajinách zapojených do procesu rozširovania sa zintenzívňuje osvetové a komunikačné úsilie s cieľom diskutovať s občanmi o výhodách a výzvach rozširovania.

II. PRIBLIŽOVANIE SA K ROZŠÍRENEJ ÚNII

¹ Plány rastu pre západný Balkán a Moldavsko a Nástroj pre Ukrajinu.

Od rokov 2010 až 2014 ide o prvý mandát Komisie, v ktorom sa rozšírenie vzhľadom na zrýchľujúce sa tempo procesu stáva pre niektoré kandidátske krajiny reálnou možnosťou. Čierna Hora a Albánsko už oznámili svoju **ambíciu ukončiť prístupové rokovania** do roku 2026 respektíve do roku 2027. Srbsko, Moldavsko a Ukrajina takisto nedávno ohlásili svoje cieľové dátumy na ukončenie prístupových rokovaní. To dokazuje ich ambície a Komisia je odhodlaná podporovať tieto krajiny pri plnení požiadaviek na členstvo v EÚ v rámci prístupového procesu, ktorý je naďalej založený na zásade vlastných zásluh.

EÚ musí byť takisto pripravená. Komisia preto pracuje na **preskúmaniach politik a reformách pred rozširovaním**, v ktorých sa posudzuje vplyv rozšírenia na kľúčové oblasti politiky.

Komisia v návrhu budúceho **viacročného finančného rámca (2028 až 2034)**² potvrdzuje, že rozšírenie je politickou a geostrategickou nevyhnutnosťou. V návrhu sa takisto uvádza, že EÚ je pevne odhodlaná spolupracovať s kandidátskymi krajinami a potenciálnymi kandidátmi v záujme ich prípravy na prístupenie, a to pri plnom rešpektovaní procesu založeného na zásluhách a s rozhodným presvedčením, že budúcnosť týchto krajín je v Európskej únii. Nový nástroj Globálna Európa poskytne kandidátskym krajinám a potenciálnym kandidátom zásadnú finančnú a politickú podporu, ktorá im na tejto ceste pomôže ďalej napredovať.

EÚ v roku 2020 prepracovala svoju metodiku rozširovania, pričom základné prvky a hodnoty EÚ sa stali pevným jadrom prístupového procesu. Táto metóda prináša výsledky, keď kandidátske krajiny napredujú v reformách súvisiacich s EÚ a vytrvalo sa sústreďujú na základné prvky prístupového procesu a keď členské štáty v reakcii na ne prijímajú potrebné rozhodnutia s cieľom pokročiť v rokovaní. Okrem existujúceho *acquis* predstavujú **zmluvy o prístupení** vhodný nástroj na obdobie po prístupení do EÚ, určený na zachovanie tejto pozitívnej dynamiky. Budúce zmluvy o prístupení budú musieť obsahovať silnejšie záruky proti zhoršeniu situácie pri záväzkoch prijatých v rámci prístupových rokovaní, ako aj požiadavky, aby nové členské štáty naďalej dosahovali nezvratný pokrok v oblasti právneho štátu a chránili ho.

III. KRAJINY ZAPOJENÉ DO PROCESU ROZŠIROVANIA NA CESTE DO EÚ

III.1. PREHEAD KĹÚČOVÝCH UDALOSTÍ

Proces rozširovania v súčasnosti napreduje najrýchlejšie za posledných 15 rokov. Od začiatku roka 2024 sa uskutočnilo jedenásť medzivládnych konferencií, päť s Albánskom, štyri s Čiernou Horou a po jednej s Ukrajinou a Moldavskom.

Trvalé politické odhodlanie čiernohorských orgánov sledovať strategický cieľ európskej integrácie priniesol hmatateľné výsledky pri uskutočňovaní požadovaných reforiem a napredovaní krajiny na ceste k prístupeniu k EÚ. **Čierna Hora** otvorila všetkých 33 preverovaných rokovacích kapitol a sedem kapitol je predbežne uzavretých. Od poslednej správy sa uskutočnili dve medzivládne konferencie, ktorými sa predbežne uzavreli štyri nové kapitoly³, keďže Čierna Hora splnila referenčné kritériá na uzavretie kapitoly. Vďaka tomu Čierna Hora dosiahla najväčší pokrok v procese prístupenia k EÚ. Kľúčom k ďalšiemu pokroku zostáva pevné udržanie strategického smerovania do EÚ.

V prístupových rokovaníach s **Albánskom** bol dosiahnutý zásadný pokrok v nadväznosti na medzivládnu konferenciu, ktorá sa konala 15. októbra 2024, začali sa prístupové rokovania

²COM(2025) 570 final.

³Kapitoly 5 (Verejné obstarávanie), 7 (Právo duševného vlastníctva), 10 (Informačná spoločnosť a médiá) a 20 (podniková a priemyselná politika).

o tematickom bloku 1 (základné hodnoty), pričom ďalšie štyri medzivládne konferencie viedli k začatiu rokovaní o piatich tematických blokoch. To jasne odráža pevný politický záväzok Albánska. Albánsko naďalej dosahovalo pokrok v reformách v rámci tematického bloku základných hodnôt, najmä pokiaľ ide o komplexnú reformu súdnictva a ukončenie procesu preverovania na prvom stupni, ďalšie dobré výsledky dosiahol osobitný orgán na boj proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti (SPAK) v prípadoch boja proti korupcii, pri aktívnej medzinárodnej spolupráci v boji proti organizovanej trestnej činnosti a rozvoji kapacít na finančné vyšetrowanie. Prijali sa kľúčové právne predpisy o národnostných menšinách a o ochrane osobných údajov. Je potrebné, aby dosiahnutá dynamika procesu prístupových rokovaní viedla k ďalšiemu urýchleniu reforiem súvisiacich s EÚ, najmä pokiaľ ide o slobodu médií, ako aj k pokračujúcemu vykonávaniu reforiem súdnictva, ďalším výsledkom v oblasti boja proti organizovanej trestnej činnosti, výrobe nelegálnych drog a obchodovaniu s nimi a proti korupcii, najmä na vysokej úrovni. Okrem toho je naďalej dôležité presadzovať základné práva vrátane rodovej rovnosti a nediskriminácie, práv detí a práva vlastníť majetok, a toto úsilie musí byť podporované inkluzívnym a konštruktívnym politickým dialógom.

Technické preskúmanie *acquis* (preverovanie) s **Ukrajinou a Moldavskom** sa ukončilo na jeseň tohto roku. Komisia predložila Rade správy o preverovaní pre obidve krajiny týkajúce sa tematických blokov 1 (základné hodnoty), 2 (vnútorný trh), 3 (konkurencieschopnosť a inkluzívny rast) a 6 (vonkajšie vzťahy). Ukrajina a Moldavsko prijali v máji 2025 plány týkajúce sa právneho štátu, verejnej správy a fungovania demokratických inštitúcií a v prípade Ukrajiny akčný plán pre národnostné menšiny v súlade s usmerneniami uvedenými v správach o preverovaní. Je nevyhnutné zachovať pevné odhodlanie vykonávať protikorupčné opatrenia v oblasti právneho štátu vrátane boja proti korupcii. Komisia pripomína svoje posúdenie, že bloky týkajúce sa základných hodnôt, vnútorného trhu a vonkajších vzťahov sú pripravené na otvorenie.

Ukrajina napriek problémom spôsobeným ruskou útočnou vojnou preukázala svoj pevný záväzok na ceste do EÚ a napredovala v kľúčových reformách, pričom je potrebný ďalší stabilný pokrok v boji proti korupcii. Plán pre Ukrajinu zohráva ústrednú úlohu pri riadení reforiem a podpore zosúlad'ovania s *acquis* EÚ, čím sa preukazuje odolnosť podmienenosti za výnimočných okolností. Prijaté kroky (od posilnenia protikorupčných opatrení až po zlepšenie verejnej správy) predstavujú základ pre obnovu a otvárajú priestor pre širšie zapojenie súkromného sektora. Zásadný význam bude mať udržanie tejto dynamiky a predchádzanie akémukoľvek riziku zhoršenia situácie, najmä pokiaľ ide o boj proti korupcii. Významný pokrok sa dosiahol aj pri postupnej integrácii v rámci jednotného trhu, čím sa už Ukrajina približuje k EÚ. 1. januára 2026 nadobudne účinnosť prvé rozhodnutie o priznaní režimu vnútorného trhu pre Ukrajinu na vnútornom trhu, pokiaľ ide o roaming za vnútroštátne ceny.

Moldavsko na svojej ceste k prístúpeniu pokročilo rýchlejšie a výrazne prehĺbilo svoju spoluprácu s EÚ napriek pretrvávajúcim hybridným hrozbám a pokusom o destabilizáciu krajiny a jej smerovania do EÚ. Pevné odhodlanie Moldavska prísť k EÚ bol opätovne potvrdený aj počas parlamentných volieb 28. septembra 2025, v ktorých väčšina voličov jasne rozhodla, že krajina bude pokračovať na ceste do EÚ. Prvý samit EÚ – Moldavsko 4. júla 2025 priniesol novú úroveň spolupráce a integrácie. Zároveň sa prijali konkrétne kroky na postupnú integráciu Moldavska do kľúčových častí jednotného trhu, a to aj v rámci roamingu za vnútroštátne ceny od 1. januára 2026.

Srbsko otvorilo 22 z 35 rokovacích kapitol, pričom dve z nich sú predbežne uzavreté. Posledným tematickým blokom, otvoreným v decembri 2021, bol blok 4, zelená agenda

a udržateľná prepojenosť. Orgány naďalej označujú členstvo v EÚ za svoj strategický cieľ, ale skutočné tempo vykonávania reforiem sa výrazne spomalilo. Srbsko musí uskutočniť dôveryhodné reformy vo všetkých oblastiach, najmä v oblasti základných prvkov prístupového procesu, ako aj v oblasti urýchlenia zosúladovania s *acquis* vrátane postupného a zásadnejšieho zosúladovania so SZBP. Srbsko musí tiež prevziať oveľa väčšiu zodpovednosť za proaktívnu a objektívnejšiu komunikáciu o procese pristúpenia Srbska k EÚ a musí sa vyhnúť rétorike namierenej proti EÚ. V kontexte masových študentských a občianskych protestov, ktoré od novembra 2024 prebiehajú v Srbsku, došlo k prehĺbeniu polarizácie srbskej spoločnosti, čo svedčí aj o sklamaní občanov z korupcie či z vnímaného nedostatočného preberania zodpovednosti a chýbajúcej transparentnosti, čo ešte znásobujú prípady nadmerného použitia sily proti demonštrantom či nátlaku na občiansku spoločnosť.

V rámci dialógu, ktorý sprostredkúva EÚ, sa od Srbska aj Kosova očakáva, že splnia všetky svoje záväzky vyplývajúce z dohody o ceste k normalizácii vzťahov a vykonávacej prílohy k nej, ako aj zo všetkých predchádzajúcich dohôd uzavretých v dialógu. Cieľom dialógu, ktorý sprostredkúva EÚ, je podporiť spoluprácu, dosiahnuť pokrok na ceste do EÚ a zlepšiť životy ľudí.

Severné Macedónsko stále neprijalo potrebné ústavné zmeny, ktoré sa krajina zaviazala zaviesť a uplatňovať, s cieľom zahrnúť do ústavy aj občanov žijúcich na jej území, ktorí patria k iným národnostiam, napríklad Bulharov, ako sa uvádza v záveroch Rady z júla 2022. Orgány pokračovali v príprave plánov týkajúcich sa právneho štátu, reformy verejnej správy a fungovania demokratických inštitúcií, ako aj akčného plánu na ochranu menšín. Severné Macedónsko by malo zintenzívniť úsilie venované dodržiavaniu zásad právneho štátu, predovšetkým zabezpečením nezávislosti a integrity súdnictva a zintenzívnením boja proti korupcii.

Bosna a Hercegovina čelila politickému napätiu po rozpade vládnucej koalície a patovej situácii pri reformách vo vykazovanom období. Parlament prijal zákony o ochrane údajov a kontrole hraníc a bola podpísaná dohoda o štatúte agentúry Frontex. V septembri 2025 Bosna a Hercegovina predložila Komisii na schválenie svoj program reforiem. *Republika srbská* prijala zákony, ktoré oslabujú ústavný a právny poriadok a funkčnosť štátnych inštitúcií. Ústavný súd tieto zákony zrušil. Po odsúdení za trestný čin, ktoré bolo potvrdené v odvolacom konaní, bol prezident entity *Republika srbská* odvolaný z funkcie a predčasné voľby sú naplánované na 23. novembra. V októbri Národné zhromaždenie *Republiky srbskej* vymenovalo úradujúceho prezidenta až do volieb, ukončilo mandát úradujúceho prezidenta a zrušilo šesť zákonov, ktoré boli v minulosti vyhlásené za protiústavné, s cieľom zmierniť politickú situáciu. Krajina musí podniknúť príslušné kroky na usporiadanie prvej medzivládnej konferencie, počnúc prijatím zákonov o reforme súdnictva a vymenovaním hlavného vyjednávača. Očakáva sa, že Bosna a Hercegovina urýchlene dokončí prebiehajúcu ústavnú reformu a reformu volebného systému. V kontexte nadchádzajúcich prístupových rokovaní sa musí uskutočniť reforma štátnych inštitúcií s cieľom zabezpečiť funkčnosť a nediskrimináciu.

Kosovo* je naďalej odhodlané pokračovať vo svojom európskom smerovaní, a to s vysokou podporou verejnosti. Pokrok v agende EÚ však brzdila rozdelená domáca politická scéna a parlamentné zhromaždenie, ktoré obmedzilo svoju činnosť pred februárovými parlamentnými voľbami, ako aj dlhotrvajúca politická patová situácia. Komisia podnikla prvé kroky k postupnému zrušeniu opatrení, ktoré sú zavedené od mája 2025. Ďalšie kroky sú

* Týmto označením nie sú dotknuté pozície v otázke štatútu tejto krajiny, pričom označenie je v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN 1244/1999 a stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

naďalej podmienené trvalým zmiernením napätia na severe. Komisia má v úmysle tieto opatrenia naďalej postupne rušiť za predpokladu, že po voľbách do samospráv dôjde na severe k riadnemu odovzdaniu moci a že sa bude napätie ďalej zmiernovať.

V rámci dialógu, ktorý sprostredkúva EÚ, sa očakáva, že Kosovo aj Srbsko splnia všetky svoje záväzky vyplývajúce z dohody o ceste k normalizácii vzťahov a z vykonávacej prílohy k nej, ako aj zo všetkých predchádzajúcich dohôd uzavretých v dialógu. Cieľom dialógu, ktorý sprostredkúva EÚ, je podporiť spoluprácu, dosiahnuť pokrok na ceste do EÚ a zlepšiť životy ľudí. Očakáva sa, že Kosovo sa zapojí do hľadania dlhodobých riešení pre prístup k základným verejným službám pre všetky komunity, a to aj v súlade so svojimi záväzkami vyplývajúcimi z dialógu.

Turecko je kandidátskou krajinou a jedným z kľúčových partnerov EÚ. EÚ v súlade so závermi Európskej rady z apríla 2024⁴ pokračovala v rozvíjaní vzťahov s Tureckom postupným, primeraným a reverzibilným spôsobom. Ako zdôraznila Rada v decembri 2024⁵, EÚ má strategický záujem o stabilné a bezpečné prostredie vo východnom Stredozemí a o rozvoj vzájomne prospešného vzťahu s Tureckom založeného na spolupráci. EÚ v tejto súvislosti a vo vzťahu k ďalšiemu posilňovaniu spolupráce medzi EÚ a Tureckom prikladá osobitný význam obnoveniu rozhovorov o urovaní sporu na Cypre a pokroku v nich. Očakáva sa, že Turecko bude dodržiavať medzinárodné právo, dobré susedské vzťahy a zvrchovanosť členských štátov EÚ. EÚ a Turecko sa zaoberali otázkami spoločného záujmu vrátane vykonávania colnej únie, hospodárskych otázok, riadenia migrácie, zelenej a digitálnej transformácie, zmeny klímy, zahraničnej a bezpečnostnej politiky so zameraním na regionálny vývoj a konektivity, a to aj v rámci zasadnutia ministrov so zameraním na medziregionálnu bezpečnosť a konektivitu, ktoré sa konalo v októbri 2025. EÚ má strategický záujem na rozvoji stabilných a efektívnych dopravných, energetických a digitálnych prepojení spájajúcich Strednú Áziu s južným Kaukazom a ďalej s EÚ. Počas minulého roka sa v súlade s príslušnými závermi Rady uskutočnili dialógy na vysokej úrovni o hospodárstve, obchode, migrácii, bezpečnosti a klíme. Pretrvávajúce zhoršovanie demokratických noriem, dodržiavania zásad právneho štátu, nezávislosti súdництва a dodržiavania základných práv zároveň naďalej vyvoláva značné obavy. Od začiatku roka 2025 bol podaný veľký počet súdnych žalôb, došlo k mnohým prípadom zatknutia a vznesenia obvinenia, ktoré sa týkali volených zástupcov, predstaviteľov opozície a strán, politických aktivistov, zástupcov občianskej spoločnosti a podnikov, novinárov a iných osôb, čo vyvolalo pochybnosti o dodržiavaní demokratických hodnôt zo strany Turecka. Dialóg o právnom štáte je neoddeliteľnou súčasťou vzťahov medzi EÚ a Tureckom a komunikácia o riešení tohto znepokojujúceho vývoja bude naďalej pokračovať.

Európska rada v súvislosti s **Gruzínskom** v júni a októbri 2024⁶ dospela k záveru, že gruzínske orgány svojím konaním narušili smerovanie krajiny do Európy a ich kroky *de facto* viedli k zastaveniu procesu pristúpenia. V decembri 2024 Európska rada vyjadrila poľutovanie nad rozhodnutím gruzínskej vlády pozastaviť proces pristúpenia krajiny k EÚ do roku 2028. Odvtedy sa situácia značne zhoršila. Gruzínsko zaznamenalo vážny úpadok demokracie, pričom sa rýchlo a výrazne narušilo dodržiavanie zásad právneho štátu a základných práv. Systémové a systematické represívne opatrenia orgánov vrátane právnych predpisov obmedzujúcich občiansky priestor a základné práva, ako aj fungovanie nezávislých médií a zameraných proti LGBTIQ osobám, nadmerné používanie sily pri úplnej beztrestnosti zo strany orgánov presadzovania práva a nepriateľská rétorika proti EÚ sú v ostrom rozpore

⁴Dokument EUCO 12/24.

⁵<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16983-2024-INIT/sk/pdf>.

⁶Dokument EUCO 15/24, Dokument EUCO 25/24.

s hodnotami EÚ a konaním, ktoré sa očakáva od kandidátskej krajiny EÚ. Okrem toho došlo k výraznému zhoršeniu situácie v súvislosti s deviatimi krokmi stanovenými v odporúčaní Komisie na udelenie štatútu kandidátskej krajiny, čím sa krajina ešte viac odklonila od svojej cesty do EÚ. Inštitúcie, ktorých úlohou je zaistiť dodržiavanie zásad právneho štátu, boli inštrumentalizované na stranícke ciele, čím sa narušila ich integrita. Orgány neprijali žiadne kroky na zvrátenie tohto vývoja a navrátenie krajiny späť na cestu do EÚ. Uväznenie vedúcich predstaviteľov opozície spolu s oznámením vládnucej strany o jej zámere zakázať činnosť niektorých opozičných strán a súvisiacich osôb predstavuje priamy útok na demokratický pluralizmus.

Albánsko, Čierna Hora, Severné Macedónsko a Bosna a Hercegovina zachovávali úplný súlad so **spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ**. Uplatňovanie sankcií v Bosne a Hercegovine zostáva výzvou a očakáva sa, že krajina bude naďalej posilňovať svoje kapacity na vykonávanie a presadzovanie reštriktívnych opatrení. Kosovo zachovávalo svoje dobrovoľné zosúladenie so SZBP a uplatňovanie reštriktívnych opatrení EÚ, čo naznačuje jeho jasný záväzok voči hodnotám EÚ, čo EÚ opakovane uvítala. S cieľom predložiť správu o konvergencii Kosova so SZBP v rámci Dohody o stabilizácii a pridružení medzi EÚ a Kosovom Komisia od budúceho roka otvorí osobitnú kapitolu 31. Celková miera zosúladenia Ukrajiny a Moldavska zostala na vysokej úrovni.

Miera zosúladenia **Srbska** so SZBP je naďalej nízka. Srbsko pokračovalo v spolupráci s EÚ v oblasti obchádzania sankcií, ale musí výrazne zlepšiť mieru zosúladenia, aby napredovalo na svojej ceste do EÚ. Zrýchlené získanie práv na bezvízové cestovanie do EÚ pre štátnych príslušníkov Ruska nadobudnutím srbského občianstva predstavuje pre EÚ potenciálne bezpečnostné riziká. Miera zosúladenia **Gruzínska** so SZBP sa znížila a zostáva nízka. Spätný vývoz spoločného tovaru s vysokou prioritou a hospodársky kritického tovaru naďalej vyvoláva obavy. Počet letov z Gruzínska do rôznych destinácií v Rusku sa naďalej výrazne zvyšoval. Gruzínsko by malo zintenzívniť úsilie o spoluprácu s cieľom zabrániť tomu, aby sa jeho územie a/alebo právne subjekty registrované v Gruzínsku využívali na obchádzanie reštriktívnych opatrení EÚ. **Turecko** nedosiahlo žiadny pokrok v zosúladovaní so SZBP, pričom počas vykazovaného obdobia malo naďalej veľmi nízku mieru zosúladenia. Turecko spolupracuje s EÚ s cieľom zastaviť obchádzanie sankcií EÚ proti Rusku, čo prináša určité výsledky, a vyzýva sa, aby v tejto spolupráci pokračovalo a zintenzívnilo ju. Od kandidátskych krajín, ktoré tak ešte nerobia, sa očakáva, že prednostne splnia svoj záväzok a dosiahnu lepšie zosúladenie so SZBP vrátane reštriktívnych opatrení, podľa svojich rokovacích rámcov, a vyhnú sa pritom krokom a vyhláseniam, ktoré sú v rozpore s pozíciami EÚ v oblasti zahraničnej politiky.

III.2. ZÁKLADNÉ PRVKY PROCESU PRISTÚPENIA

Právny štát, základné práva, fungovanie demokratických inštitúcií, reforma verejnej správy a hospodárske kritériá tvoria základné hodnoty procesu pristúpenia k EÚ a zohľadňujú hodnoty a zásady EÚ. Dôveryhodné reformy a nezvratné pozitívne výsledky v oblasti týchto základných hodnôt sú nevyhnutné na to, aby si občania boli rovní pred zákonom a podľa zákona a mohli v praxi využívať svoje základné práva. Pre krajiny zapojené do procesu rozširovania je dosiahnutie solídnych výsledkov v týchto oblastiach kľúčové na zabezpečenie pokroku na ich ceste k pristúpeniu. Dodržiavanie zásad právneho štátu a dobrá správa vecí verejných prinášajú právnu istotu a sú taktiež základom pre zvýšenie konkurencieschopnosti a vytvorenie podmienok pre priame zahraničné investície, sociálno-ekonomický pokrok a prosperitu. Stabilné inštitúcie majú okrem toho zásadný význam pre dodržiavanie *acquis* Únie vo všetkých oblastiach politiky vrátane riadenia značnej finančnej

pomoci, ktorú EÚ poskytuje. Naďalej je dôležité zabezpečiť, aby krajiny zapojené do procesu rozširovania zbierali spoľahlivé oficiálne štatistické údaje.

V uplynulom roku sa dosiahol pokrok v reformách súvisiacich so základnými hodnotami najmä v Čiernej Hore, Albánsku, Moldavsku a na Ukrajine. V Gruzínsku sa v ostrom kontraste dodržiavanie základných hodnôt drasticky oslabilo.

V roku 2025, podobne ako v roku 2024, sa správa o právnom štáte⁷ vzťahuje okrem členských štátov EÚ aj na štyri kandidátske krajiny – Albánsko, Severné Macedónsko, Čiernu Horu a Srbsko. Predstavuje aj prvok postupnej integrácie zameranej na pevné a nezvratné zakotvenie demokracie a zásad právneho štátu v krajinách zapojených do procesu rozširovania pred ich prístupom a po ňom. Tento proces dopĺňa správy o rozšírení, ktoré komplexne pokrývajú všetky aspekty fungovania demokratických inštitúcií, právneho štátu a základných práv, ako aj všetky kapitoly *acquis* EÚ.

Fungovanie demokratických inštitúcií

Stabilné a konsolidované **demokratické inštitúcie** sú naďalej kľúčovým prvkom prístupového procesu a majú zásadný význam pre politickú stabilitu. Demokratické procesy vo viacerých krajinách zapojených do procesu rozširovania boli naďalej brzdené problémami súvisiacimi s polarizáciou, obmedzeným parlamentným dohľadom a nedostatočným vykonávaním rámcov verejných konzultácií. V Gruzínsku sa stav demokracie výrazne zhoršil, pričom inštitúciám a orgánom, ktoré sú nevyhnutné na riadne fungovanie demokracie, chýba neustrannosť a nezávislosť. Volebné procesy v mnohých krajinách boli vo všeobecnosti pokojné, konkurenčné a profesionálne vedené. Vo viacerých krajinách sú však potrebné významné reformy na riešenie nevykonaných odporúčaní Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe/Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva a Benátskej komisie, najmä s cieľom zvýšiť dôveru verejnosti vo volebné procesy. V Gruzínsku sa parlamentné voľby v októbri 2024 a komunálne voľby v októbri 2025 vyznačovali vysokou mierou polarizácie a úpadku demokracie, pričom sa objavili správy o zastrašovaní, nátlaku a tlaku na voličov, čo vyvolávalo obavy v súvislosti so schopnosťou ľudí slobodne si vytvárať názory a odovzdávať hlasy bez strachu z odplaty. Moldavsko zmenilo svoj právny rámec s cieľom riešiť hrozby zahraničného zasahovania do volieb a volebnú korupciu. Aj naďalej je dôležité pracovať na dokončení zosúladenia právnych predpisov týkajúcich sa volieb s európskymi normami.

Hoci mnohé krajiny majú právne rámce, ktoré vytvárajú priaznivé prostredie pre **občiansku spoločnosť**, výzvy pri ich vykonávaní viedli k pretrvávajúcim problémom, najmä v súvislosti s obmedzeným financovaním zo strany vnútroštátnych orgánov a zmysluplnými konzultáciami. Okrem toho zavedenie reštriktívnych zákonov v niektorých krajinách a využívanie strategických žalôb proti verejnej účasti vyvolávajú vážne obavy v súvislosti so znižujúcim sa občianskym priestorom. Prijaté a presadzované reštriktívne zákony v Gruzínsku zamerané na aktivistov, občiansku spoločnosť a nezávislé médiá ohrozujú existenciu základov demokracie a sú medzi kandidátskymi krajinami bezprecedentné. Podobne aj zatýkanie a iné donucovacie opatrenia uplatňované v súvislosti s demonstráciami v Gruzínsku, ale aj v Srbsku majú odstrašujúci účinok na občiansku spoločnosť, čo ešte zhoršili verbálne útoky a očierňujúce kampane, a to aj zo strany vysokých úradníkov. V Turecku sa občiansky priestor ešte viac zmenšil v dôsledku pretrvávajúcich súdnych a administratívnych tlakov zo strany orgánov. V niektorých krajinách však došlo aj k povzbudivému vývoju vrátane aktivácie Rady pre spoluprácu medzi vládou a občianskou spoločnosťou v Severnom Macedónsku a prijatia troch zákonov na posilnenie zapojenia

⁷COM(2025) 900 final.

občianskych organizácií a organizácií občianskej spoločnosti na Ukrajine a konzultácií s nimi.

Reforma verejnej správy

Celkový pokrok pri vykonávaní odporúčaní týkajúcich sa **reforiem verejnej správy** je obmedzený. Zatiaľ čo kandidátske krajiny preukazujú pripravenosť prijať potrebné strategické rámce a nástroje plánovania politik, ich vykonávanie zaostáva. Medzi základné príčiny patrí nedostatok administratívnych kapacít, potreba zmien v administratívnej kultúre s cieľom udržať reformy v dlhodobom horizonte, ako aj nedostatočná politická zodpovednosť. Politizácia verejnej služby je naďalej kľúčovým problémom, pokiaľ ide o riadenie ľudských zdrojov. Pokrok sa musí dosiahnuť pri zaisťovaní kultúry zodpovednosti, pretože potenciál kľúčových inštitúcií, ako sú národné parlamenty alebo najvyššie kontrolné úrady, pri vykonávaní kontroly vlád v záležitostiach verejnej správy sa nevyužíva naplno.

Všetky krajiny vytvorili dôveryhodný a relevantný strategický rámec pre **riadenie verejných financií**. Pokrok je naďalej pomerne obmedzený v súvislosti s kľúčovými aspektmi, ako je zriadenie nezávislých fiškálnych rád a systémov na monitorovanie fiškálnej disciplíny a daňových príjmov, riadenie verejných investícií a prepojenie strategického plánovania so strednodobými rozpočtovými rámcami.

Súdnicstvo a základné práva

Väčšina krajín zapojených do procesu rozširovania pokračovala v investíciách do fungovania svojho **súdnicstva** vykonávaním sektorových reforiem. Skutočný dosah týchto reforiem je však rôznorodý. V Albánsku, na Ukrajine, v Moldavsku sa naďalej posilňovala nezávislosť a zodpovednosť, a to aj prostredníctvom procesov preverovania a zlepšených a transparentných nominácií na základe zásluh a fungovania riadiacich orgánov v týchto krajinách. V Čiernej Hore po intenzívnej fáze reforiem v roku 2024 prinieslo vykonávanie zlepšeného právneho rámca, ktorým sa zaručuje nezávislosť, nestrannosť a zodpovednosť súdnicstva, určité počiatočné pozitívne výsledky. Zároveň neprímeraný vplyv a pokusy o obmedzenie nezávislosti súdnicstva oslabili právny štát a demokraciu v Turecku a do určitej miery aj v Srbsku. V Gruzínsku zmeny právnych noriem vážne oslabili nezávislosť a integritu súdnicstva, čím sa zvýšilo riziko ovládnutia súdnicstva. V iných krajinách sa dosiahol obmedzený pokrok pri plnení kľúčových odporúčaní pre tento sektor (napríklad v Severnom Macedónsku, Bosne a Hercegovine, Kosove). Vo všetkých krajinách si plnenie európskych noriem vyžaduje trvalé reformné úsilie, zvýšenie kapacít riadiacich orgánov a pridelenie primeraných ľudských, technických a finančných zdrojov.

Korupcia naďalej predstavuje zásadnú výzvu, ktorú musia krajiny zapojené do procesu rozširovania riešiť ako prioritu. Boli prijaté ďalšie kroky na posilnenie právnych a inštitucionálnych rámcov na predchádzanie korupcii a boj proti nej v Albánsku a Moldavsku, zatiaľ čo v Čiernej Hore sa konsolidujú zlepšenia prijaté minulý rok. Legislatívne zmeny na Ukrajine priniesli riziko oslabenia špecializovaných protikorupčných inštitúcií, avšak boli urýchlene zrušené. Treba sa vyhnúť akýmkoľvek krokom, ktoré oslabujú alebo rušia účinok silných protikorupčných reforiem. Je potrebné riešiť rôzne riziká súvisiace s ovládnutím štátu, najmä v Bosne a Hercegovine, Gruzínsku, Srbsku a Turecku. Korupcia na vysokej úrovni, organizovaná trestná činnosť, daňové podvody a nadmerný vplyv záujmových skupín na politickú, hospodársku a verejnú sféru si vyžadujú rozhodné opatrenia na zabezpečenie právneho štátu a hospodárskeho rozvoja v krajinách zapojených do procesu rozširovania. Nevyhnutná je politická vôľa, záväzok zlepšiť transparentnosť a integritu vrátane účinných systémov majetkových priznaní a odhaľovania a zmiernenia konfliktov záujmov. Je potrebný celostný prístup, ktorý zahŕňa dôsledné vykonávanie protikorupčných

stratégií a zabezpečenie účinnosti, nezávislosti a primeraného financovania protikorupčných orgánov. Hoci sa výsledky postupne zlepšujú, najmä v Albánsku, Kosove, Čiernej Hore, Moldavsku a na Ukrajine, vo všetkých krajinách zapojených do procesu rozširovania je potrebné naďalej vyvíjať úsilie o vyšetovanie a stíhanie korupcie, najmä na vyšších úrovniach, a zintenzívniť ho. Ďalšie úsilie je potrebné vynaložiť aj na vytvorenie a ochranu priaznivého prostredia pre investigatívnu žurnalistiku a občiansku spoločnosť.

Právne rámce pre rešpektovanie, ochranu a dodržiavanie **základných práv** sú vo všeobecnosti zavedené a vo väčšine krajín zapojených do procesu rozširovania bol dosiahnutý pokrok pri zosúladovaní s *acquis* EÚ. Zosúladenie však stále nie je dostatočné, najmä pokiaľ ide o ochranu údajov, procesné práva a práva obetí, slobodu médií, nediskrimináciu, trestné činy z nenávisti a nenávisťné prejavy, práva osôb so zdravotným postihnutím vrátane prístupnosti, rodovej rovnosti, práv LGBTIQ osôb a rodovo motivovaného násillia. Presadzovanie ľudských práv sa v niektorých krajinách zhoršilo a vo všetkých prípadoch si vyžaduje systematickejšie následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania medzinárodných a európskych monitorovacích orgánov, ombudsmana alebo vnútroštátnych inštitúcií pre ľudské práva, orgánov pre otázky rovnosti a orgánov pre ochranu osobných údajov. Tieto inštitúcie si takisto vyžadujú dodatočné a trvalé zdroje. Takisto je potrebné posilniť ich nezávislosť. Všetky krajiny musia zabezpečiť výkon rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva. Pretrvávajú obavy v súvislosti s podmienkami zadržavania a opatreniami na predchádzanie mučeniu a zlému zaobchádzaniu (najmä v Severnom Macedónsku, na Ukrajine, v Moldavsku a Gruzínsku). V niektorých krajinách, napríklad v Srbsku, Turecku a Gruzínsku, sa rozšírili obmedzenia slobody združovania, zhromažďovania a prejavu, a to aj prostredníctvom zavedenia represívnych právnych predpisov.

Sloboda prejavu, sloboda a pluralita médií sú kľúčovými piliermi demokratickej spoločnosti. Určité zlepšenia možno pozorovať v Čiernej Hore a Severnom Macedónsku. Celkovo je mediálny sektor vo väčšine krajín zapojených do procesu rozširovania naďalej poznačený koncentráciou médií a politickým vplyvom a je vo všeobecnosti vystavený zahraničnej manipulácii s informáciami a zahraničnému zasahovaniu. Je potrebné zaručiť nezávislosť regulačných orgánov a verejnoprávnych vysielateľov a vyvíjať ďalšie úsilie o posilnenie pluralizmu, nezávislosti, kvality spravodajstva a pracovných podmienok novinárov. Vo viacerých krajinách sa rozšírilo zastrašovanie novinárov vrátane strategických žalôb proti verejnej účasti, hrozieb, represálií, fyzických útokov a zadržavania, čo viedlo k zhoršeniu situácie v Srbsku, Gruzínsku a Turecku. Treba dosiahnuť výsledky, pokiaľ ide o systematické následné opatrenia zo strany orgánov presadzovania práva a justičných orgánov.

Trvalé úsilie je nevyhnutné na ďalšie zosúladenie s *acquis* EÚ a na zabezpečenie účinného vykonávania právnych predpisov v oblasti rovnosti a **nediskriminácie**, na boj proti trestným činom z nenávisti a nenávisťným prejavom a na riešenie pretrvávajúcej diskriminácie Rómov, LGBTIQ osôb, osôb so zdravotným postihnutím a osôb patriacich k menšinám. **Rodovo motivované násillie**, a najmä domáce násillie sú naďalej rozšírené vo všetkých krajinách zapojených do procesu rozširovania a je potrebné vyvinúť úsilie na zabezpečenie účinnej dostupnosti a kapacity špecializovaných podporných služieb pre obeť. **Ochrana detí** sa posilnila najmä na Ukrajine, ale všetky krajiny by mali naďalej prioritizovať systematickú integráciu systémov ochrany detí, urýchlenie deinštitucionalizácie detí bez rodičovskej starostlivosti, ako aj **osôb so zdravotným postihnutím** (vrátane detí).

Spravodlivosť, sloboda a bezpečnosť

Dosiahol sa ďalší pokrok v **boji proti závažnej a organizovanej trestnej činnosti** s cieľom zabrániť zločineckým skupinám z krajín zapojených do procesu rozširovania pôsobiť na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni, a to aj v rámci EÚ. Úsilie o dosiahnutie presvedčivých výsledkov v oblasti vyšetrovaní, trestných stíhaní a právoplatných odsúdení vo všetkých oblastiach závažnej a organizovanej trestnej činnosti viedlo k určitému pokroku, čo svedčí o pokračujúcom celkovom zlepšení, a malo by pokračovať. Krajiny zapojené do procesu rozširovania by mali posilniť svoje kapacity na vedenie proaktívnych vyšetrovaní založených na spravodajských informáciách, aby mohli riešiť zložité prípady organizovanej trestnej činnosti. Kapacita špecializovaných prokuratúr na účinné stíhanie organizovaných zločineckých skupín sa v niektorých krajinách, najmä v Albánsku, zlepšila a mala by sa ďalej rozvíjať. Mechanizmy spolupráce a koordinácie medzi inštitúciami zapojenými do vyšetrovania a stíhania organizovanej trestnej činnosti sa takisto musia posilniť vo viacerých krajinách, najmä v Bosne a Hercegovine, Gruzínsku, Moldavsku a na Ukrajine, pričom by mali pokračovať prebiehajúce reformy v posledných dvoch uvedených krajinách.

Spolupráca v oblasti presadzovania práva a justičná spolupráca medzi členskými štátmi EÚ a krajinami zapojenými do procesu rozširovania naďalej prinášala pozitívne výsledky. Spolupráca s agentúrou CEPOL, Europolom, Eurojustom a Európskou prokuratúrou (EPPO) je v prípade väčšiny krajín zapojených do procesu rozširovania dobre zavedená. Bolo vytvorených niekoľko nových spoločných vyšetrovacích tímov, ktorých práca viedla k úspešným zatknutiam. Hoci miera účasti na Európskej multidisciplinárnej platforme proti hrozbám trestnej činnosti je stále rôznorodá, celkovo sa zintenzívnila a mala by sa ďalej presadzovať najmä v záujme účinného vyšetrovania a stíhania organizovaných zločineckých skupín.

Obchodovanie s drogami zostáva jednou z najrozšírenejších oblastí činnosti organizovaných zločineckých skupín v krajinách zapojených do procesu rozširovania. Zaistené drogy by sa mali systematickejšie ničiť, pričom na účely trestného konania by sa mala uchovávať len vzorka. Pokrok sa dosiahol pri zriaďovaní vnútroštátnych systémov včasného varovania pred novými psychoaktívnymi látkami v Albánsku a Moldavsku. V súlade s jej revidovaným mandátom sa rozvíja intenzívnejšia spolupráca s Agentúrou Európskej únie pre drogy.

Vykonávanie komplexného regionálneho plánu kontroly **ručných a ľahkých zbraní** na západnom Balkáne prinieslo pozitívne výsledky v mnohých oblastiach a malo by pokračovať. Moldavsko takisto dosahuje stabilný pokrok v oblasti kontroly ručných a ľahkých zbraní a malo by ďalej riešiť zostávajúce výzvy. Aj na Ukrajine sa dosiahol značný pokrok v oblasti kontroly ručných a ľahkých zbraní, ktorý by mal pokračovať.

Krajiny zapojené do procesu rozširovania budú musieť zvýšiť svoje úsilie v **boji proti obchodovaniu s ľuďmi** a ďalej znižovať počet prevádzaných neoprávnených migrantov v kontexte výrazného poklesu tokov neoprávnenej migrácie do EÚ po západobalkánskej trase. Osobitná pozornosť by sa mala venovať prevencii obchodovania s ľuďmi a poskytovaniu pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi vrátane prevencie opätovného obchodovania s ľuďmi a podpory reintegrácie. Krajiny zapojené do procesu rozširovania, najmä Srbsko, Čierna Hora, Moldavsko a Turecko, podnikli významné kroky na posilnenie svojich politík v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi ďalším posilnením svojho právneho, inštitucionálneho alebo operačného rámca na boj proti obchodníkom s ľuďmi a na pomoc obetiam.

Keďže organizované zločinecké skupiny sú čoraz aktívnejšie v digitálnom priestore, je nevyhnutné, aby krajiny zapojené do procesu rozširovania budovali silnejšie kapacity na vyšetrovanie trestných činov umožnených počítačom.

Je potrebné zlepšiť schopnosť bojovať proti **hospodárskej trestnej činnosti, medzinárodným daňovým podvodom a praniu špinavých peňazí**. Čierna Hora, Severné Macedónsko, Albánsko, Srbsko a Moldavsko dosiahli v minulom roku pokrok v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Všetky krajiny zapojené do procesu rozširovania musia dosiahnuť presvedčivé výsledky v oblasti vyšetrovaní, trestných stíhaní a právoplatných odsúdení v prípadoch prania špinavých peňazí, a to aj ako samostatnej trestnej činnosti. V tejto súvislosti je potrebné ďalšie zosúladenie s *acquis* EÚ v oblasti kriminalizácie prania špinavých peňazí, ako aj boja proti financovaniu terorizmu a vymáhania majetku. Niektoré krajiny dosiahli pokrok v systematickejšom začatí finančného vyšetrovania. Celkovo je však kapacita začať takéto vyšetrovania a účinne zaistiť a skonfiškovať majetok stále nedostatočná. V záujme účinného sledovania a konfiškácie nezákonných finančných tokov je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie pri zhromažďovaní a šírení spoľahlivých informácií, a to aj zlepšením transparentnosti informácií o skutočnom vlastníctve, *t. j.* najmä prostredníctvom registrov konečných užívateľov výhod, a posilnením medziinštitucionálneho prístupu k príslušným databázam. Okrem toho by sa mali použiť všetky dostupné nástroje na konfiškáciu. Hoci je zriadenie úradov pre vyhľadávanie majetku v krajinách zapojených do procesu rozširovania stále nerovnomerné, určitý pokrok sa dosiahol najmä v Albánsku a Kosove. Je potrebné vytvoriť dodatočné kapacity na riešenie zneužívania kryptomien na účely trestnej činnosti. Krajiny zapojené do procesu rozširovania musia zabezpečiť, aby ich colné orgány mali primerané kapacity na vykonávanie a presadzovanie a aby spolupracovali aj so svojimi daňovými orgánmi.

Terorizmus, násilný extrémizmus a radikalizácia si naďalej vyžadujú značnú pozornosť. Pokračovalo vykonávanie spoločného akčného plánu boja proti terorizmu na západnom Balkáne, pričom v októbri 2025 bol podpísaný nový spoločný akčný plán. Krajiny zapojené do procesu rozširovania by mali zabezpečiť, aby ich právne rámce účinne kriminalizovali teroristické trestné činy a aby boli v súlade s *acquis* EÚ v oblasti prekurzorov výbušnín a teroristického obsahu online. Radikalizácia online, najmä mladých ľudí a maloletých, a radikalizácia vo väznicach sú naďalej najznepokojivejšími a najnáročnejšími kontextami radikalizácie. Na predchádzanie týmto javom je potrebné vyvinúť väčšie úsilie a mali by sa prijať konkrétne opatrenia na boj proti teroristickému obsahu online. V mnohých krajinách zapojených do procesu rozširovania je ešte potrebné vytvoriť alebo ďalej rozvíjať koordinačné mechanizmy na predchádzanie terorizmu a násilnému extrémizmu a boj proti nim.

Zosúladenie právnych predpisov a inštitúcií s rámcom EÚ pre odolnosť kritických subjektov je všade naďalej v počiatočnom štádiu. Je potrebné vyvinúť väčšie úsilie na vypracovanie vnútroštátnych právnych predpisov a identifikáciu kritickej infraštruktúry v súlade s *acquis* EÚ.

Hybridné hrozby sú pre krajiny zapojené do procesu rozširovania naďalej vážnou politickou, spoločenskou a bezpečnostnou výzvou. Medzi tieto hrozby patrí zahraničná manipulácia s informáciami a zahraničné zasahovanie a fyzické a kybernetické útoky najmä na kritickú infraštruktúru. Ich cieľom je oslabiť základné demokratické hodnoty EÚ a rozdeliť spoločnosť v rámci EÚ, ako aj v krajinách zapojených do procesu rozširovania. Najmä Moldavsko preukázalo svoju odolnosť voči neustálemu zasahovaniu Ruska v súvislosti s parlamentnými voľbami. Vo všetkých krajinách zapojených do procesu rozširovania je potrebné vyvinúť väčšie úsilie na uzavretie priestoru pre zahraničnú

manipuláciu s informáciami a zahraničné zasahovanie, dezinformácie a zvýšenie odolnosti spoločnosti (pozri aj časť IV tohto oznámenia). Podpora EÚ kandidátskym krajinám a spolupráca s nimi v oblasti zlepšovania vzájomnej odolnosti sa ďalej posilnila.

Migrácia

EÚ je naďalej pevne odhodlaná spolupracovať a podporovať západný Balkán a Turecko prijatím komplexného prístupu k riešeniu **neoprávnenej migrácie** vrátane boja proti prevádzkačstvu a obchodovaniu s ľuďmi, zlepšenia riadenia hraníc, spolupráce v oblasti azylu, ochrany a prijímania, zintenzívnenia práce v oblasti návratov, pri zabezpečení ochrany základných práv a dosiahnutí ďalšieho zosúladenia vízovej politiky. Hoci toky neoprávnenej migrácie na západobalkánskych trasách sa zmiernili, riešenie neoprávnenej migrácie na tejto trase si vyžaduje neustálu ostražitosť, najmä pokiaľ ide o nelegálnu a násilnú činnosť kriminálnych sietí zapojených do prevádzkačstva migrantov a obchodovania s ľuďmi.

V roku 2024 sa počet nelegálnych prekročení hraníc zo západného Balkánu do EÚ znížil o 78 % v porovnaní s rokom 2023, čo predstavuje pokračovanie poklesu o 31 % zaznamenaného v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022. Veľmi výrazný klesajúci trend v roku 2025 zatiaľ pretrvával, pričom počas prvých ôsmich mesiacov roka sa počet odhalení znížil o ďalších 47 % v porovnaní s rovnakým obdobím v roku 2024. Tento pokrok súvisí so zvýšeným úsilím o presadzovanie práva v regióne a s akčným plánom EÚ pre západný Balkán. K zlepšeniu riadenia hraníc prispelo aj rýchlejšie zosúladovanie s *acquis* EÚ v posledných rokoch. Medzi oblasti na ktoré sa treba zamerať, patrí účinné riadenie hraníc, boj proti prevádzkačstvu migrantov a obchodovaniu s ľuďmi, zvýšenie počtu návratov a spolupráca v oblasti azylu a ochrany a systémov prijímania.

Celkovo prináša spolupráca EÚ s krajinami západného Balkánu v boji proti prevádzkačstvu a obchodovaniu s ľuďmi výsledky v praxi. Partneri zo západného Balkánu preukázali trvalé odhodlanie spolupracovať v tejto oblasti.

V prvom polroku 2025 sa príchody z Turecka na trase cez východné Stredozemie znížili o viac ako tretinu a príchody sa znížili na všetkých čiastkových trasách. Podobne sa o 36 % v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2024 znížil počet príchodov do Talianska z Turecka. Zatiaľ čo na námorných trasách z Turecka do Talianska a na Cyprus sa zaznamenal v roku 2024 výrazný pokles, počet neoprávnených príchodov z Turecka do Grécka cez pozemné hranice sa výrazne zvýšil. Komisia vykonáva Akčný plán EÚ pre trasu cez východné Stredozemie prijatý v októbri 2023. EÚ naďalej podporuje značné úsilie, ktoré Turecko vynakladá ako hostiteľská krajina pre 2,7 milióna utečencov, najmä zo Sýrie, a spolupracuje s tureckými orgánmi na predchádzaní neoprávnenej migrácii. Vykonávanie vyhlásenia EÚ a Turecka z marca 2016 a readmisnej dohody medzi EÚ a Tureckom má naďalej pre celkovú spoluprácu medzi EÚ a Tureckom zásadný význam. Útočná vojna Ruska proti Ukrajine naďalej zapríčiňuje rozsiahle nútené vysídľovanie obyvateľstva na Ukrajine a v širšom regióne. Krajiny v širšom regióne, a najmä Moldavsko, naďalej prijímajú ukrajinských utečencov, a podieľajú sa tak na úsilí o ich ochranu a integráciu.

Ďalším zosúladením so **zoznamom EÚ obsahujúcim tretie krajiny podliehajúce vízovej povinnosti**, by sa mali prioritne zaoberať všetci partneri zo západného Balkánu, aby sa zabránilo vzniku migračného alebo bezpečnostného rizika pre EÚ. Až do úplného zosúladenia by krajiny zapojené do procesu rozširovania mali zabezpečiť dôsledné preverovanie štátnych príslušníkov tretích krajín oslobodených od vízovej povinnosti. Systémy a postupy udeľovania občianstva investorom z tretích krajín, ktorí majú vízovú povinnosť v EÚ, vytvárajú bezpečnostné riziká alebo riziká neoprávnenej migrácie, čo oslabuje vízovú politiku EÚ, a preto by sa mali prioritne ukončiť.

Pre niektoré členské štáty EÚ naďalej predstavujú veľkú výzvu neopodstatnené žiadosti o azyl podávané štátnymi príslušníkmi krajín zapojených do procesu rozširovania, ktorí sú oslobodení od vízovej povinnosti.

Od roku 2022 bolo prerokovaných, podpísaných alebo uvedených do praxe päť nových dohôd o štatúte, ktoré Európskej agentúre pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex) umožňujú nasadiť ďalšie tímy stáleho zboru európskej pohraničnej a pobrežnej stráže na západnom Balkáne.

Bol dosiahnutý pokrok v zosúladovaní vnútroštátnych systémov so **schengenskými požiadavkami**. Je to nevyhnutné na to, aby sa krajinám zapojeným do procesu rozširovania poskytli potrebné nástroje a zdroje na riešenie spoločných výziev vrátane bezpečnostných hrozieb a neoprávnenej migrácie. Čierna Hora, Albánsko a Srbsko pokročili pri navrhovaní alebo vykonávaní svojich schengenských akčných plánov, zatiaľ čo ostatné krajiny podnikajú prípravné kroky. Udeľovanie sezónnych oslobodení od vízovej povinnosti a umožňovanie bezvízového vstupu na základe víza alebo povolenia na pobyt vydaného treťou krajinou by sa malo ukončiť. Krajiny zapojené do procesu rozširovania, ktoré pokročili najviac, by mali urýchliť svoje úsilie a vymenovať národného schengenského koordinátora zodpovedného za navrhovanie, vykonávanie a monitorovanie schengenského akčného plánu.

Hospodárstvo

Hospodársky rast zostal v roku 2024 relatívne silný a inflácia klesla vo väčšine z desiatich ekonomík krajín, zapojených do procesu rozširovania, čo podporili nižšie globálne ceny komodít a celkovo opatrné nastavenie menovej politiky v krajinách s menovou autonómiou. Nižšia inflácia a rastúce mzdy zvýšili reálne disponibilné príjmy a vyššia spotreba domácností bola vo všeobecnosti hlavnou hnacou silou hospodárskeho rastu na západnom Balkáne, v Moldavsku a Gruzínsku. Ročný rast HDP sa zvýšil v Gruzínsku (9,4 %), Kosove (4,4 %) a Severnom Macedónsku (2,8 %), zatiaľ čo Srbsko (3,9 %) a Albánsko (4 %) si vo všeobecnosti udržali rovnakú mieru rastu ako pred rokom. Rast HDP v Moldavsku stagnoval (0,1 %) najmä v dôsledku výrazného poklesu poľnohospodárstva, zatiaľ čo v Čiernej Hore klesol o takmer polovicu (3,2 %) a v Bosne a Hercegovine sa spomalil (2,6 %), a to najmä v dôsledku slabšieho vývozu. Ukrajinské hospodárstvo preukázalo odolnosť (2,9 %), ale táto dynamika sa od polovice roka oslabil v dôsledku zintenzívnených útokov Ruska na kritickú infraštruktúru. V Turecku prísne menové politiky obmedzili domáci dopyt a obnovili rovnováhu hospodárskeho rastu (3,3 %) smerom k čistému vývozu. Odvážne politické opatrenia zmenili vývoj inflácie, ale domáce politické napätie vyvolalo na jar 2025 finančné otrasy.

Saldá bežného účtu sa vo väčšine ekonomík zapojených do procesu rozširovania v roku 2024 zhoršili v dôsledku zvýšeného dovozu spôsobeného silným domácim dopytom. Čistý prílev priamych zahraničných investícií ako podiel na HDP mierne klesol, ale vo väčšine krajín viac než pokryl deficit bežného účtu. Poskytovanie úverov súkromnému sektoru sa vo väčšine krajín zvýšilo. Bankové sektory si udržali solídne kapitálové pozície a priaznivé likviditné pozície a ziskovosť sa vo väčšine prípadov zvýšila v dôsledku pretrvávajúcich vysokých úrokových marží. Ukazovatele kvality aktív sa celkovo zlepšili.

V roku 2024 sa na celom západnom Balkáne a v Moldavsku štátne príjmy výrazne zvýšili. Zároveň boli výdavky vo väčšine krajín nižšie, než sa plánovalo, čo často odrážalo nižšie ako plánované kapitálové výdavky. Plnenie rozpočtu vo všeobecnosti viedlo k nižším rozpočtovým deficitom, než sa očakávalo. Fiškálne problémy vyplývajú okrem iného z úzkych príjmových základov, nedostatkov v riadení verejných investícií, medzier vo fiškálnom riadení a v niektorých prípadoch mierneho až vysokého verejného dlhu.

Hoci väčšina ekonomík zapojených do procesu rozširovania zaznamenala určité zlepšenia na trhu práce, pričom nezamestnanosť sa v roku 2024 znížila a miera zamestnanosti sa zvýšila, miera účasti zostala vo všeobecnosti nízka a nezamestnanosť bola vyššia ako v EÚ, najmä v prípade žien a mladých ľudí. Aktívne politiky trhu práce nie sú dostatočne zamerané na najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva a problémom je aj naďalej nedeklarovaná práca. V dôsledku nedostatočných investícií do ľudského kapitálu a nedostatočne rozvinutých systémov vzdelávania a odbornej prípravy pretrváva štrukturálny nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami. Na riešenie týchto výziev je potrebné pokračovať v zlepšovaní kvality, relevantnosti a inkluzívnosti vzdelávania prostredníctvom komplexných reforiem a podpory účasti mládeže. Hospodárska konvergencia musí ísť ruka v ruke so sociálnou konvergenciou – na základe zásad piliera sociálnych práv EÚ a *acquis* Únie v sociálnej oblasti. Na dosiahnutie tohto cieľa je nevyhnutné, aby všetky krajiny zapojené do procesu rozširovania pokročili pri rozvoji dobre fungujúcich štruktúr a inštitúcií trhu práce, účinných systémov sociálnej ochrany a intenzívneho sociálneho dialógu.

Všetkých desať krajín zapojených do procesu rozširovania čelí výzve, ako urýchliť štrukturálne reformy s cieľom umožniť udržateľný rast v strednodobom horizonte a dosiahnuť pokrok pri plnení hospodárskych kritérií pre členstvo v EÚ. Patrí sem zaistenie fungujúcich trhových hospodárstiev a preukázanie schopnosti poradiť si s konkurenčným tlakom a trhovými silami v EÚ. Hospodárske politiky by mali podporovať aj ambiciózne ciele v rámci zelenej a digitálnej transformácie. Oblasťou, ktorá si vyžaduje naliehavú pozornosť zo strany krajín zapojených do procesu rozširovania, je vykonávanie politik dekarbonizácie a odolnosti. EÚ podporuje reformné úsilie krajín prostredníctvom plánov rastu pre západný Balkán⁸ a Moldavsko⁹, Plánu pre Ukrajinu¹⁰ a intenzívneho politického dialógu a odporúčaní spoločne dohodnutých v rámci dialógu o hospodárskych a finančných otázkach, okrem iného na základe programov hospodárskych reforiem¹¹.

III.3. HOSPODÁRSKA A SOCIÁLNA KONVERGENCIA, KONKURENCIESCHOPNOSŤ A POSTUPNÁ INTEGRÁCIA

Posilnenie hospodárskych väzieb medzi EÚ a krajinami zapojenými do procesu rozširovania je kľúčom k sociálno-ekonomickému rozvoju a konkurencieschopnosti partnerských krajín aj EÚ. EÚ vytvorila rámec a zaviedla nástroje na urýchlenie **hospodárskej a sociálnej konvergenzie medzi krajinami a členskými štátmi** pred rozšírením. Investície a reformy obsiahnuté v plánoch rastu pre západný Balkán a Moldavsko a Nástroji pre Ukrajinu podporujú a pripravujú krajiny zapojené do procesu rozširovania na členstvo. Tieto nástroje dopĺňa možnosť stanovená v dohodách o pridružení a v rôznych odvetvových dohodách, ktorá spočíva v ďalšej **postupnej integrácii kandidátskych krajín** do vybraných politik EÚ a príslušných hlavných iniciatív EÚ, čo im pomôže vykonávať *acquis* EÚ, postupne sa integrovať do častí jednotného trhu a zabezpečiť plynulejší prechod k členstvu v EÚ. Systematické zohľadňovanie rozmeru rozširovania v nadchádzajúcich iniciatívach EÚ ešte viac uľahčí prístupenie budúcich členských štátov.

Finančné nástroje na podporu sociálno-ekonomickej konvergenzie

S cieľom posilniť **podporu reforiem** v krajinách zapojených do procesu rozširovania sa EÚ

⁸COM(2023) 691 final.

⁹COM(2024) 470 final.

¹⁰Nariadenie (EÚ) 2024/792

¹¹Gruzínsko vzhľadom na zhoršenie situácie, pokiaľ ide o blok základných hodnôt, nebolo v roku 2025 pozvané na dialóg o hospodárskych a finančných otázkach.

čoraz viac orientuje na **nástroje zamerané na výsledky**, ako sú úvery založené na politikách a financovanie založené na dosiahnutých výsledkoch. Tým sa kladie dôraz na dosahovanie konkrétnych výsledkov namiesto úhrady nákladov, čím sa finančná podpora EÚ stáva účinnejšou a strategicky zosúladenou s kľúčovými prioritami reforiem.

Nástroj na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán¹² a Moldavsko¹³, ako aj **Nástroj pre Ukrajinu**, poskytujú podporu prostredníctvom štruktúrovaných plánov a programov reforiem, v rámci ktorých je vyplácanie finančných prostriedkov viazané na merateľný pokrok v reformách. EÚ odmeňovaním pokroku a posilňovaním zodpovednosti pomáha partnerom napredovať v reformách v oblasti správy vecí verejných, hospodárstva a právneho štátu, čím sa užšie zosúladujú s normami a hodnotami EÚ. Tieto cielené nástroje posilňujú náš spoločný záväzok voči udržateľnému rastu, stabilite a prípadnému členstvu v EÚ. Nové plány reforiem a rastu a skutočnosť, že súvisiace nástroje sa už vykonávajú, sú ďalším **jasným dôkazom rozhodnej podpory a odhodlania EÚ**, ktoré podporujú hospodársku konvergenciu pred prístupím. Prvé obdobia vykonávania už priniesli určité výsledky pri urýchlňovaní reforiem. Krajiny zapojené do procesu rozširovania musia udržať súčasnú dynamiku a zdvojnásobiť svoje úsilie, aby priniesli ešte viac konkrétnych výhod svojim občanom.

Nástroj pre Ukrajinu je hlavným nástrojom podpory EÚ pre Ukrajinu. Nástroj spája finančnú podporu s ambicióznym programom reforiem na podporu rastu zameraným na uľahčenie štrukturálnej transformácie a zároveň podporuje cestu Ukrajiny k vstupu do EÚ. Nástroj pre Ukrajinu plní svoje ciele, ktorými sú podpora finančných potrieb a obnovy Ukrajiny, mobilizácia investícií, zlepšenie podpory pre ukrajinskú spoločnosť a presadzovanie reforiem potrebných na prístupenie k EÚ. K 1. októbru bolo z nástroja uvoľnených 31,3 miliardy EUR, z čoho 22,7 miliardy EUR bolo vyplatených priamo štátu v rámci piliera I nástroja vo forme rozpočtovej podpory.

V **Pláne pre Ukrajinu** v rámci prvého piliera Nástroja pre Ukrajinu sa stanovuje reformná a investičná stratégia pre krajinu na roky 2024 až 2027, ktorá podporuje obnovu, rekonštrukciu a modernizáciu hospodárstva Ukrajiny a zároveň podporuje zosúladenie s *acquis* EÚ. Tieto konkrétne kroky stanovené v pláne zahŕňajú celý rad zásadných opatrení, ktoré majú Ukrajinu v krátkodobom horizonte priblížiť k *acquis* EÚ, vrátane prijatia právnych predpisov, ktoré urýchlia vykonávanie *acquis* EÚ, vykonávania odporúčaní EÚ a prijatia noriem EÚ v rôznych sektoroch. Plán pre Ukrajinu bol v októbri 2025 mierne zmenený vzhľadom na problémy, ktoré predstavuje útočná vojna Ruska, s cieľom objasniť niektoré kroky a upraviť určité lehoty na vykonávanie, pričom celkové záväzky Ukrajiny zostali nezmenené. K 28. októbru 2025 bolo splnených 44 reformných krokov stanovených v Pláne pre Ukrajinu, ktoré položili základy pre dlhodobú obnovu Ukrajiny, urýchlili pokrok Ukrajiny na ceste k prístupeniu a pomohli zosúladiť ukrajinské inštitúcie s normami EÚ. Jedenásť z dokončených krokov takisto pomáha zosúladiť ukrajinské právne normy s *acquis* EÚ. Medzi významné reformy patrí zvýšenie kapacity na boj proti korupcii, zlepšenie noriem správy a riadenia spoločností, hospodárska bezpečnosť, boj proti daňovým únikom a prijatie národného energetického a klimatického plánu a klimatického zákona, zatiaľ čo niektoré kroky v oblasti reforiem vrátane tých, ktoré sa týkajú súdneho systému, ešte neboli prijaté.

Cieľom **plánu rastu Moldavska** prijatého v októbri 2024 je posilniť sociálno-ekonomickú konvergenciu s EÚ a podporiť prístupový proces na základe vykonávania reforiem súvisiacich s EÚ. Plán je založený na troch pilieroch, ktorých cieľom je urýchliť sociálno-ekonomické a základné reformy, zlepšiť prístup na jednotný trh EÚ a zvýšiť finančnú pomoc

¹²Nariadenie (EÚ) 2024/1449

¹³Nariadenie (EÚ) 2025/535

prostredníctvom osobitného **Nástroja na podporu reforiem a rastu pre Moldavsko**. EÚ vyčlenila významný podporný balík vo výške 1,9 miliardy EUR na roky 2025 až 2027 prostredníctvom mechanizmu, ktorý bol prijatý v marci 2025. Moldavsko prijalo 7. mája program reforiem, ktorý obsahuje 153 reforiem, a následne bola podpísaná o nástroji a dohoda o úvere. Vykonávaním tohto nástroja sa podporí modernizácia Moldavska a jeho úspešná cesta k budúcemu členstvu v Únii. Predbežné financovanie predstavuje 294 mil. EUR, z toho 270 mil. EUR vo forme úverov vyplatených 11. júna a 24,3 mil. EUR vo forme grantov na podporu investičných projektov schválených v neskoršej fáze v rámci investičnej platformy susedstva. Prvá tranža úverov vo výške 18,9 mil. EUR bola vyplatená 2. septembra 2025 po tom, ako Moldavsko predložilo svoje prvé reformné kroky. Plán a nástroj spoločne umožnia a podnietia reformy a investície potrebné na urýchlenie prístupového procesu, a budú podporovať aj udržateľný rast a dekarbonizáciu moldavského hospodárstva v prospech jeho obyvateľov.

Plán rastu pre západný Balkán zahŕňa osobitný nástroj na podporu reforiem a rastu vo výške 6 miliárd EUR, ktorého cieľom je podporiť sociálno-ekonomickú konvergenciu hospodárstiev prijímajúcich krajín s EÚ a urýchliť regionálnu hospodársku integráciu, ako aj postupnú integráciu do jednotného trhu. Nástroj odmeňuje krajiny západného Balkánu za pokrok vo vykonávaní dohodnutých programov reforiem a podporuje kľúčové investície do prioritných oblastí prostredníctvom Investičného rámca pre západný Balkán. Značné finančné prostriedky boli uvoľnené v prvých dvoch kolách predkladania správ v rámci mechanizmu, čo dokazuje, že jeho inovačný prístup založený na výkonnosti prináša výsledky v praxi. Prijemcovia však musia pokračovať v úsilí o dokončenie zostávajúcich reformných krokov, aby mohli v plnej miere využívať výhody tohto nástroja.

V októbri 2024 Komisia prijala rozhodnutie, ktorým schválila päť **programov reforiem**. Vykonávanie súvisiacich reforiem sa začalo v roku 2025 a časť predbežného financovania bola vyplatená Albánsku, Čiernej Hore, Severnému Macedónsku a Srbsku. V júli 2025 Komisia prijala dve rozhodnutia o uvoľnení finančných prostriedkov Čiernej Hore a Severnému Macedónsku na základe splnenia platobných podmienok v prvom kole, ktoré boli splnené do marca 2025. Komisia v októbri 2025 schválila ďalšie vyplatenie finančných prostriedkov Albánsku, Čiernej Hore a Severnému Macedónsku v rámci platobných podmienok v druhom kole ako uznanie značného pokroku v oblasti reforiem a splnenia 30 podmienok programu reforiem. Komisia vzhľadom na počiatočné oneskorenie pri prijímaní programu reforiem musela v júli 2025 znížiť orientačné rozpočtové prostriedky pridelené Bosne a Hercegovine v rámci Nástroja na podporu reforiem a rastu o 10 %. Bosna a Hercegovina predložila program reforiem na schválenie Komisiou v septembri 2025. Kosovo vzhľadom na patovú politickú situáciu ešte neratifikovalo dohody o nástroji a dohody o úvere, a preto bolo vykonávanie dohodnutých krokov v programe reforiem Kosova obmedzené.

Nástroj dopĺňa pomoc západnému Balkánu prostredníctvom **nástroja predvstupovej pomoci** (IPA III)¹⁴. Tento nástroj sa zameriava na budovanie administratívnych a inštitucionálnych kapacít, ako aj na vykonávanie hospodárskeho a investičného plánu pre západný Balkán z roku 2020¹⁵, zavádzanie iniciatív v rámci stratégie Global Gateway¹⁶, podporu hospodárskeho rastu a presadzovanie dvojakej zelenej a digitálnej transformácie.

Programovanie IPA III na roky 2025 až 2027 sa zameriava na prístup založený na politikách. Je to v súlade s Nástrojom na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán, čím sa zabezpečí,

¹⁴Nariadenie (EÚ) 2021/1529

¹⁵COM(2020) 641 final

¹⁶ JOIN/2021/30 final

aby dvojstranná podpora EÚ bola strategická aj účinná. Program pre viaceré krajiny IPA III má stimulovať vykonávanie plánu rastu pre západný Balkán, čím sa posilní záväzok EÚ voči tomuto regiónu. Tento prístup zaručuje, že všetky iniciatívy fungujú súbežne s úsilím jednotlivých krajín, čím sa maximalizuje účinnosť a dosah podpory EÚ.

Postupná integrácia

Zrýchlená alebo postupná integrácia má za cieľ priniesť niektoré výhody budúceho prístúpenia k EÚ do predvstupovej fázy tým, že kandidátskej krajine umožní integráciu do konkrétnych oblastí politiky EÚ, najmä do častí jednotného trhu EÚ, po dosiahnutí harmonizácie právnych predpisov a zaistení schopnosti vykonávať *acquis* EÚ. Stimuluje sa tak včasné zosúladenie s *acquis* EÚ a jeho vykonávanie. Postupná integrácia je jasným dôkazom toho, že EÚ plní svoju úlohu tým, že partnerským krajinám ponúka možnosť urýchlenia a prehĺbenia integrácie s EÚ, čím sa pripravuje pôda pre rozšírenie. Postupná integrácia nie je náhradou za rozšírenie, ale nástrojom jeho podpory. Postupná integrácia si preto vyžaduje dôveryhodné a skutočné odhodlanie krajín zapojených do procesu rozširovania pokračovať na ceste k prístúpeniu a dosiahnuť pokrok v oblastiach dôležitých pre geostrategické ciele EÚ, ako je dodržiavanie zásad právneho štátu a demokracie, ako aj všeobecnejšie zosúladenie so SZBP, čím sa prístupový proces stane dynamickejším a postupnejším. Dohody, ktorými sa krajinám zapojeným do procesu rozširovania udeľuje prístup na vnútorný trh v kontexte ich postupnej integrácie, budú zahŕňať pevný inštitucionálny rámec, ako aj právne záruky a mechanizmy urovnávania sporov podľa vzoru zmlúv EÚ, ktoré zabezpečujú integritu vnútorného trhu a konzistentné uplatňovanie práva Únie.

Pokiaľ ide o západný Balkán, pokrok v práci, ku ktorej sa šesť partnerov zaviazalo v kontexte spoločného regionálneho trhu, je predpokladom užšej integrácie s jednotným trhom, pričom žiadny partner zo západného Balkánu nebude schopný blokovat' prístup žiadnej z ostatných piatich krajín na jednotný trh EÚ.

Pokiaľ ide o Ukrajinu a Moldavsko, prehĺbené a komplexné zóny voľného obchodu sa ukázali ako spoľahlivé a flexibilné právne rámce a, čo je dôležitejšie, ako účinné nástroje na podporu ich postupnej integrácie. Pokiaľ ide o západný Balkán, plán rastu na rok 2023 ponúkol cestu k postupnej integrácii na základe dohôd o stabilizácii a pridružení.

Pre Moldavsko, Ukrajinu a partnerov zo západného Balkánu je postupná integrácia prínosom, pričom rok 2025 bol vo viacerých oblastiach kľúčovým. Postupná integrácia je hnacou silou zosúladovania s *acquis* EÚ, pričom výsledky sú už viditeľné v oblasti **telekomunikácií (roaming), platieb, bankovníctva** a právnych predpisov v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí (jednotná oblasť platieb v eurách, SEPA), **colníctva, energetiky a priemyselného tovaru**. Medzi ďalšie oblasti postupnej integrácie patrí poľnohospodárstvo, dôveryhodné služby, vesmír, zdravotná starostlivosť, doprava a obrana. Práca vo všetkých týchto oblastiach bude naďalej pokračovať.

Podnikli sa významné kroky na integráciu partnerov zapojených do procesu rozširovania do zóny **EÚ roamingu za vnútroštátne ceny**. Rada v roku 2025 prijala rozhodnutia, ktorými sa Ukrajine a Moldavsku od 1. januára 2026 udelí vzájomný prístup k roamingu. To prinesie výhody ľuďom vrátane vysídlených Ukrajincov tým, že im umožní zostať v cezhraničnom spojení bez dodatočných nákladov. Západný Balkán pokračoval vo vykonávaní regionálnej dohody o roamingu z roku 2019 a dobrovoľnej dohody popredných telekomunikačných operátorov s EÚ o znížení roamingových poplatkov za dáta, ktorá nadobudla platnosť 1. októbra 2023. Komisia zároveň spolupracuje s hospodárskymi subjektmi a pripravuje návrh šiestich dvojstranných dohôd s cieľom rozšíriť zónu roamingu za vnútroštátne ceny na

partnerov zo západného Balkánu s cieľom poskytnúť im porovnateľné výhody a uložiť im porovnateľné povinnosti ako Ukrajine a Moldavsku.

Pokiaľ ide o **platobné služby**, významným míľnikom bolo začlenenie Čiernej Hory, Albánska, Severného Macedónska, Moldavska a Srbska do geografického rozsahu režimov jednotnej oblasti platieb v eurách (SEPA)¹⁷. To umožňuje ich finančným inštitúciám zúčastňovať sa na platobných schémach SEPA, čo uľahčuje prevody v eurách a pripravuje pôdu pre znížené náklady a kratšie lehoty spracovania. Aby sa krajiny mohli pripojiť k SEPA, museli dosiahnuť súlad s kľúčovými finančnými pravidlami EÚ vrátane pravidiel boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, čím posilnili integritu a bezpečnosť svojich finančných systémov a zároveň pokročili v prístupovom procese. Kým v Kosove proces podávania žiadosti prebieha, Bosna a Hercegovina a Ukrajina pracujú na svojich žiadostiach.

Ďalšou zásadnou zložkou postupnej integrácie je **colná spolupráca** vrátane colnej kontroly a zjednodušenia. S Moldavskom je od roku 2022 zavedený rámec vzájomného uznávania schválených hospodárskych subjektov. Pracuje sa na podobnej dohode s Ukrajinou. Dosiahol sa pokrok pri vykonávaní dodatkového protokolu 5 k dohode CEFTA, v ktorom sa predpokladá vzájomné uznávanie programov AEO zmluvných strán CEFTA, čím sa vytvára základ pre rámec vzájomného uznávania s EÚ. K Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime, ďalšej kľúčovej dohode, ktorá urýchľuje cezhraničný pohyb tovaru, sa už pripojilo Severné Macedónsko, Srbsko, Gruzínsko a Ukrajina. Moldavsko a Čierna Hora boli vyzvané, aby sa k dohovoru pripojili 1. novembra 2025, pričom Bosna a Hercegovina a Albánsko svoje prípravy urýchľujú. Tieto iniciatívy prinášajú dôležité výhody, ako je skrátenie colných kontrol a rýchlejšie colné konanie, a zároveň posilňujú schopnosť krajín predchádzať nezákonným obchodným tokom a odhaľovať ich. Krajiny zapojené do procesu rozširovania musia zabezpečiť, aby ich digitálne systémy boli v čase pristúpenia zosúladené s *acquis* EÚ v oblasti digitálnych cieľ, čo má zásadný význam pre finančné prepojenie a bezpečnosť EÚ. Pred pristúpením by sa mala posilniť aj spolupráca medzi EÚ a kandidátskymi krajinami v oblasti daní, aby sa kandidátske krajiny pripravili na vstup na jednotný trh EÚ.

V súčasnosti sa pracuje na integrácii partnerov zapojených do procesu rozširovania v rámci **priemyselných dodávateľských reťazcov EÚ**. S Ukrajinou, Moldavskom a Srbskom prebieha proces uzatvárania dohôd o posudzovaní zhody a uznávaní priemyselných výrobkov, ktorých vykonávanie sa v prípade Ukrajiny očakáva už v roku 2026. Komisia zároveň navrhla rámec na zvýšenie postupnej integrácie západného Balkánu, Ukrajiny a Moldavska do strategických priemyselných odvetví s cieľom uľahčiť integráciu ich priemyselných odvetví do európskych hodnotových reťazcov pred úplným pristúpením k EÚ. Krajiny zapojené do procesu rozširovania môžu zohrávať významnú úlohu v úsilí o dekarbonizáciu urýchlením prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov, obehovosti a podporou hodnotových reťazcov pre čisté technológie a kritické suroviny.

¹⁷ Albánsko, Čierna Hora, Severné Macedónsko, Moldavsko a Srbsko patria do geografického rozsahu pôsobnosti SEPA a jednotlivé banky Albánska, Čiernej Hory, Severného Macedónska a Moldavska sa 6. októbra 2025 pripojili k platobným režimom SEPA. Jednotlivé srbské banky pracujú na tom, aby sa do mája 2026 pripojili k platobným režimom.

Napokon, pokiaľ ide o **energetiku**, integrácia všetkých partnerov zapojených do procesu rozširovania do vnútorného trhu EÚ s energiou pokračuje v rámci Energetického spoločenstva. Pracuje sa na integrácii ukrajinského trhu s elektrinou do trhu EÚ do roku 2027, súbežne s Moldavskom. To zahŕňa aj ďalšiu integráciu do trhu EÚ s plynom. Pokračuje aj integrácia trhov západného Balkánu s energiou do EÚ.

III.4 REGIONÁLNA SPOLUPRÁCA A DOBRÉ SUSEDSKÉ VZŤAHY

Dobré susedské vzťahy a regionálna spolupráca na západnom Balkáne sú základnými prvkami procesov stabilizácie, pridruženia a rozširovania. Kľúčovou otázkou je aj naďalej vyrovnanie sa s dedičstvom minulosti a riešenie sporov prameniacych v konfliktoch z 90. rokov 20. storočia. Treba ešte vyriešiť významné, naďalej otvorené bilaterálne otázky vrátane sporných otázok týkajúcich sa hraníc a spravodlivosti pre obeť vojnových zločinov, identifikácie zostávajúcich nezvestných osôb a vytvorenia presných záznamov o zverstvách, ktoré boli na regionálnej úrovni v minulosti spáchané. EÚ uznáva zložitosť zmierenia a prostredníctvom svojich rôznych nástrojov a politik je naďalej pripravená podporovať a uľahčovať všetko úsilie.

Bilaterálne otázky naďalej negatívne ovplyvňujú prístupový proces krajín zapojených do procesu rozširovania a brzdia regionálnu integráciu. Rámec rozširovania umožňuje celkové politické prostredie vedúce k riešeniu otvorených dvojstranných otázok v dobrej viere a k nájdeniu vzájomne prijateľných riešení, ktoré môže Komisia sprostredkovať.

Región západného Balkánu naplňa svoju ambíciu vytvoriť **spoločný regionálny trh**, ktorého cieľom je zabezpečiť voľný pohyb osôb, služieb, tovaru a kapitálu. Uľahčí sa tým zamestnanosť a obchod a zjednodušia sa colné postupy medzi partnermi. Túto prácu na vytváraní spoločného regionálneho trhu koordinuje **Rada pre regionálnu spoluprácu** a Stredoeurópska dohoda o voľnom obchode (CEFTA) v partnerstve s investičným fórom šiestich komôr západného Balkánu s cieľom posilniť zapojenie súkromného sektora.

Dosiahol sa pokrok vo vykonávaní akčného plánu pre kritické suroviny, keď sa za posledné tri roky prijalo päť dohôd o mobilite týkajúcich sa cestovných identifikačných dokladov, uznávania odborných a akademických kvalifikácií a prístupu k vysokoškolskému vzdelávaniu. Prekonali sa dlhodobé ťažkosti a v spoločnom výbore CEFTA sa v októbri 2024 prijalo niekoľko zásadných rozhodnutí, ktorými sa rozšírili potenciálne prínosy vyplývajúce zo spoločného regionálneho trhu.

Regionálna prepojenosť zostala popredným bodom programu v podobe spolupráce v oblasti dopravy, energetiky a digitálnych technológií. **Dopravné spoločenstvo** pokračovalo v zosúladzovaní právnych predpisov a v regionálnej integrácii a zároveň podporovalo uľahčenie dopravy prostredníctvom iniciatívy zelených jazdných pruhov. V rámci tohto úsilia prebieha vykonávanie plánov týkajúcich sa 11 najrušnejších hraničných priechodov, ako sa dohodlo na samite EÚ – západný Balkán v decembri 2024. Európska komisia sa zaviazala poskytnúť finančnú podporu na riešenie infraštruktúrnych potrieb prostredníctvom programu bezpečnej a udržateľnej dopravy, poskytne technickú podporu na prípravu technických štúdií pre investície a sprostredkuje dvojstranné diskusie so susednými krajinami EÚ o harmonizácii postupov. Koridory solidarity medzi EÚ a Ukrajinou naďalej zabezpečujú logistické trasy pre kritické obchodné toky medzi Ukrajinou, Moldavskom, EÚ a zvyškom sveta.

V **digitálnej oblasti** okrem zosúladenia s *acquis* Únie a zavádzania spoľahlivej, stabilnej a bezpečnej infraštruktúry – v súlade so súborom nástrojov EÚ pre bezpečnosť 5G a komplexných kyberneticko-bezpečnostných rámcov – je takisto nevyhnutné, aby západný

Balkán vyvinul rámce digitálnej identity a rozvíjal digitálne verejné služby. Región sa zaviazal vytvoriť do konca roku 2027 národné peňaženky digitálnej identity a následne tzv. balkánsku peňaženku digitálnej identity. Viac ako 300 obcí požiadalo o účasť na iniciatíve WiFi pre západný Balkán a prvé hotspoty budú inštalované v priebehu roka 2025. Komisia podporuje aj sedem európskych centier digitálnych inovácií v regióne, ktoré by mali pomôcť preklenúť nedostatok zručností v oblasti digitálnych technológií vrátane umelej inteligencie, pričom ďalšie centrá sa majú financovať v rámci prebiehajúcej výzvy na predkladanie návrhov.

Súčasnú **bilaterálne dohody** vrátane Dohody z Prespy medzi Gréckom a Severným Macedónskom, ako aj Zmluvy o priateľstve, dobrých susedských vzťahoch a spolupráci medzi Bulharskom a Severným Macedónskom musia všetky strany vykonávať v dobrej viere.

V prípade **Kosova** aj **Srbska** pokrok na ich ceste do EÚ naďalej závisí od zmysluplného pokroku v **normalizácii** ich vzťahov. Domáce politické problémy na oboch stranách bránili rozhodným krokom smerom k vykonávaniu Dohody o ceste k normalizácii z roku 2023 a jej sprievodnej prílohy. Hrozí, že ak nedôjde ku konštruktívnemu zapojeniu oboch strán, tieto krajiny premárnia významné príležitosti. Pokrok v normalizácii vzťahov je takisto požiadavkou v rámci Nástroja na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán.

Ukrajina strategicky prehĺbila svoju diplomatickú angažovanosť s cieľom posilniť vzťahy so svojimi susedmi, najmä s členskými štátmi EÚ. Susedné členské krajiny EÚ, ako aj viaceré kandidátske krajiny poskytli Ukrajine v súvislosti s útočnou vojnou Ruska podporu vo forme politickej, humanitárnej, hospodárskej, technickej a obrannej pomoci. Záujem Ukrajiny o regionálnu stabilitu a integráciu sa prejavuje jej aktívnou účasťou na rôznych regionálnych formátoch, napr. Východné partnerstvo, Stredoeurópska iniciatíva, Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, Organizácia pre hospodársku spoluprácu v oblasti Čierneho mora, Organizácia pre demokraciu a hospodársky rozvoj a Rada pre regionálnu spoluprácu.

Moldavsko udržiava dobré vzťahy so svojimi susedmi a inými kandidátskymi krajinami prostredníctvom dvojstranných, trojstranných a regionálnych iniciatív. Prebiehajú pravidelné výmeny s Ukrajinou a krajinami západného Balkánu o prístupovom procese. Moldavsko v kontexte útočnej vojny Ruska proti Ukrajine zintenzívnilo a zlepšilo spoluprácu s Ukrajinou a Rumunskom, a to aj v trojstranných formátoch, najmä v oblasti energetickej bezpečnosti, dopravy a prepojenosti na technickej aj vysokej úrovni. Moldavská vláda sa dôsledne pripája k medzinárodným vyhláseniam odsudzujúcim vojenskú agresiu Ruska a prejavuje solidaritu s Ukrajinou.

Pokračovalo úsilie o obnovovanie vzťahov medzi **Tureckom** a Gréckom. Turecko počas vykazovaného obdobia nevykonávalo žiadne nepovolené vrtné práce vo východnom Stredozemí ani lety nad gréckymi ostrovmi v Egejskom mori, ale boli hlásené porušenia gréckeho vzdušného priestoru a dopravných predpisov. Naďalej boli hlásené narušenia gréckych pobrežných vôd s výrazným nárastom incidentov v porovnaní s predchádzajúcim vykazovaným obdobím. Nevyriešená otázka týkajúca sa kontinentálneho šelfu a výhradných hospodárskych zón naďalej narúšala dvojstranné vzťahy, ale dialóg pokračoval.

Rada¹⁸ v decembri 2024 vo vzťahu k ďalšiemu posilňovaniu spolupráce medzi EÚ a Tureckom opätovne zdôraznila, že EÚ prikladá osobitný význam obnoveniu **rozhovorov o urovnaní sporu na Cypre** a pokroku v nich. Turecko vo vykazovanom období nedosiahlo pokrok smerom k normalizácii svojich vzťahov s Cyperskou republikou a naďalej si nesplnilo svoju povinnosť plne vykonávať dodatkový protokol k dohode o pridružení medzi

¹⁸<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16983-2024-INIT/sk/pdf>.

EÚ a Tureckom. Turecko naďalej odmietalo model dvojkomunitnej, dvojzónovej federácie založený na rezolúciách Bezpečnostnej rady OSN a naďalej sa zasadzovalo za riešenie založené na existencii dvoch štátov. Turecko sa zároveň zúčastnilo na dvoch neformálnych zasadnutiach piatich strán, ktoré sa konali pod záštitou generálneho tajomníka OSN. Opozitný kandidát, ktorý zvíťazil vo voľbách na vedúce pozície komunity tureckých Cyperčanov v októbri 2025, vyjadril pripravenosť na formálne rozhovory o urovnaní. EÚ v decembri 2024 uvítala kroky, ktoré prijal generálny tajomník OSN na obnovenie rozhovorov o urovnaní sporu, ako aj opätovné vymenovanie osobného vyslanca generálneho tajomníka OSN pre Cyprus v máji 2025. Európska komisia v máji 2025 vymenovala osobitného vyslanca pre Cyprus. EÚ naposledy v záveroch Európskej rady z apríla 2024 a v záveroch Rady z decembra 2024¹⁹ potvrdila, že je plne pripravená zohrávať aktívnu úlohu pri podpore všetkých fáz procesu vedeného pod záštitou OSN s využitím všetkých vhodných prostriedkov, ktoré má k dispozícii. Momentálne je mimoriadne dôležité, aby sa Turecko zaviazalo k tomu, že sa bude aktívne podieľať na spravodlivom, komplexnom a životaschopnom riešení cyperskej otázky v rámci OSN, a to na základe dvojkomunitnej a dvojzónovej federácie s politickou rovnosťou a v súlade s príslušnými rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN, ako aj v súlade s *acquis* Únie a so zásadami, na ktorých je založená EÚ.

Gruzínsko vo všeobecnosti udržiava dobré dvojstranné vzťahy so svojimi susedmi a ďalšími krajinami zapojenými do procesu rozširovania. Gruzínsko a Turecko nadviazali strategické partnerstvo s kontaktmi na vysokej úrovni, a to aj v rámci Rady na vysokej úrovni pre strategickú spoluprácu Hoci Gruzínsko podporuje územnú celistvosť a zvrchovanosť Ukrajiny, Ukrajina vyjadrila znepokojenie nad nedodržiavaním sankcií, ktoré EÚ uplatňuje voči Rusku, a nad absenciou vojensko-technickej spolupráce zo strany Gruzínska. Gruzínsko a Moldavsko tradične udržiavajú dobré dvojstranné vzťahy.

Útočná vojna Ruska proti Ukrajine priniesla v čiernomorskom regióne bezprecedentnú nestabilitu, čo zdôrazňuje potrebu angažovanosti orientovanej na budúcnosť. EÚ v máji 2025 predložila svoj Strategický prístup pre **čiernomorskému regiónu**²⁰, ktorého cieľom je posilniť prepojenosť a rast vďaka prepojeniu Európy so Zakaukazskom a Strednou Áziou. Stratégia posilní geopolitickú úlohu EÚ ako spoľahlivého aktéra v čiernomorskom regióne. Cieľom stratégie je priniesť hmatateľné výhody partnerom v čiernomorskom regióne (Ukrajine, Moldavsku, Gruzínsku, Turecku, Arménsku a Azerbajdžanu) a EÚ investovaním do kľúčových vzájomne prospešných partnerstiev a prehlbovaním týchto partnerstiev, ako aj pokračovaním v regionálnej spolupráci v oblasti prepojenosti. Budúca spolupráca s čiernomorským regiónom je rozdelená do troch pilierov: i) zvýšenie bezpečnosti, stability a odolnosti; ii) podpora udržateľného rastu a prosperity; a iii) podpora ochrany životného prostredia, odolnosti proti zmene klímy a pripravenosti na zmenu klímy a civilnej ochrany.

IV. INFORMÁCIE A ZAPÁJANIE VEREJNOSTI

Vstup do EÚ je **celospoločenský projekt**, keďže je voľbou modelu spoločnosti, založeného na základných právach a demokratických hodnotách, ktoré musí každá krajina aktívne prijať, pretože bude určovať jej budúcnosť. S týmto projektom sa musí stotožniť nielen vláda, ale aj opozícia, občania, občianska spoločnosť a miestne komunity. Na to, aby sa táto voľba stala skutočnosťou, musí byť podporená demokratickou legitimitou a širokým politickým a spoločenským konsenzom. Je to potrebné na zabezpečenie podpory verejnosti v krajinách zapojených do procesu rozširovania, ako aj v EÚ a musí sa to odzrkadliť v spolupráci vedúcich predstaviteľov krajiny s jej občanmi. Podpora dialógu medzi občanmi

¹⁹<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16983-2024-INIT/sk/pdf>.

²⁰ [JOIN\(2025\) 135 final](#).

prostredníctvom kultúry, mládeže a športu je nevyhnutná na dosiahnutie vzájomného porozumenia a dôvery.

Z najnovšieho **osobitného prieskumu Eurobarometra o postojoch občanov EÚ k rozširovaniu EÚ** vyplynulo, že väčšina občanov EÚ (56 %) je za ďalšie rozširovanie EÚ. Zároveň sa len každý tretí občan EÚ (32 %) cíti byť informovaný o procese rozširovania, zatiaľ čo dve tretiny (67 %) tvrdia, že nemajú dostatok informácií. V celej Únii je potrebná ďalšia práca s cieľom reagovať na obavy občanov EÚ a vysvetliť výhody rozšírenej Únie. Verejná mienka vo všetkých krajinách zapojených do procesu rozširovania zostáva vo všeobecnosti pozitívna. **Účinná komunikácia**, ako aj aktívny boj proti zahraničnej manipulácii s informáciami a zahraničnému zasahovaniu vrátane dezinformácií je strategickou nevyhnutnosťou, keďže ide o rastúce bezpečnostné hrozby pre EÚ aj krajiny zapojené do procesu rozširovania. Členské štáty EÚ aj krajiny zapojené do procesu rozširovania majú kľúčovú zodpovednosť za aktívne informovanie a posilnenie postavenia svojich občanov presnými informáciami o procese pristúpenia k EÚ. Verejnosť si zaslúži jasné informácie o tom, ako sa prijímajú rozhodnutia o rozšírení a čo sa robí na to, aby sa Únia úspešne zväčšila. Členské štáty musia prevziať zodpovednosť za rozhodnutia, ktoré prijímajú, a otvorene ich doma vysvetľovať. Komisia je pripravená podporovať toto úsilie²¹ o budovanie dôvery verejnosti v tento proces a pomáhať, aby rozširovanie napredovalo náležite legitímne.

V. ZÁVERY A ODPORÚČANIA

I.

1. Členstvo v EÚ je **geostrategická investícia** do silnej, stabilnej, bezpečnej a jednotnej Európy založenej na **spoločných demokratických hodnotách**. Investovanie do rozširovania je takisto v strategickom bezpečnostnom a dlhodobom hospodárskom záujme EÚ.
2. Rozširovanie je a naďalej zostane procesom, ktorý je **prísny, spravodlivý a založený na zásluhách**, a to na základe objektívneho pokroku, ktorý každá krajina zapojená do procesu rozširovania dosiahla. Vyžaduje si odhodlanie vykonať nezvratné reformy vo všetkých oblastiach práva EÚ s osobitným dôrazom na základné hodnoty procesu rozširovania. Demokracia, právny štát a základné hodnoty budú aj naďalej základnými kameňmi politiky rozširovania EÚ. Kandidátske krajiny musia akceptovať a vykonať náročné a trvalé reformy, ktorými sa zabezpečí trvalá transformácia ich hospodárstiev, demokratických systémov a spoločností. To si vyžaduje, aby krajiny zapojené do procesu rozširovania prijali transformačné zmeny, budovali dôveru, ako aj konsenzus v celej spoločnosti. Boj proti korupcii si vyžaduje neustálu pozornosť. Členstvo v EÚ je strategickou voľbou. Partneri si musia osvojiť hodnoty EÚ a pevne a rozhodne ich presadzovať. Zosúladenie sa so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ vrátane reštriktívnych opatrení je v novom geopolitickom kontexte teraz ešte významnejším signálom o vyznávaní spoločných hodnôt a strategickom smerovaní než doposiaľ.

²¹Komisia zintenzívni svoju strategickú komunikáciu a spustí osobitnú osvetovú kampaň o rozširovaní zameranú na premietnutie reforiem do preukázateľného pokroku, boj proti dezinformáciám a zdôraznenie vzájomných výhod väčšej a silnejšej Únie.

3. **Za posledný rok sa podarilo dosiahnuť významný pokrok.** Vzhľadom na zrýchľujúce sa tempo procesu v prípade niektorých kandidátov je rozšírenie realistickou možnosťou v nadchádzajúcich rokoch. Na základe práce vykonanej v posledných rokoch **nastal čas na konkrétne opatrenia** pre krajiny zapojené do procesu rozširovania a EÚ.
4. **Krajiny zapojené do procesu rozširovania musia zintenzívniť svoje úsilie**, najmä tie, ktoré predložili ambiciózne ciele dokončenia prístupových rokovaní.
5. **EÚ toto úsilie už roky podporuje prostredníctvom rôznych nástrojov.** Zrevidovala svoju metodiku rozširovania. Cestou **postupnej integrácie** ponúka krajinám zapojeným do procesu rozširovania možnosť urýchliť a prehĺbiť svoju integráciu do EÚ a zaistiť konkrétne výsledky pre svojich občanov. Vypracovala prispôsobený rámec so špecializovanými finančnými nástrojmi na podporu rozširovania vrátane nedávno prijatých plánov rastu pre západný Balkán a Moldavsko a Plánu pre Ukrajinu spolu s ich príslušnými nástrojmi. Posilnila spoluprácu v oblasti bezpečnosti a obrany s viacerými krajinami zapojenými do procesu rozširovania.
6. EÚ sa teraz pripravuje na **väčšiu a silnejšiu Úniu**.
 - a. Komisia pracuje na **preskúmaniach politík a reformách pred rozšírením**, v ktorých sa posudzuje vplyv rozšírenia na kľúčové oblasti politiky.
 - b. Návrh Komisie týkajúci sa budúceho viacročného finančného rámca poskytne prostredníctvom **nového nástroja Globálna Európa potrebnú finančnú a politickú podporu** s cieľom pomôcť kandidátskym krajinám a potenciálnym kandidátskym krajinám napredovať **na ich ceste** k členstvu. V návrhu Komisie sa stanovuje, že v prípade pristúpenia nových členských štátov k Únii sa v súlade s príslušnými zmluvami o pristúpení vykoná zodpovedajúca revízia viacročného finančného rámca, aby sa zohľadnili požiadavky na výdavky vyplývajúce z takéhoto pristúpenia k Únii.
 - c. Komisia takisto posilní svoje aktivity v celej Únii aj v kandidátskych krajinách s cieľom diskutovať o rozšírení, pričom sa zameria na výhody rozšírenej Únie, ale aj na to, ako možno riešiť výzvy. Strategickou nevyhnutnosťou je účinná **komunikácia**, ako aj boj proti zahraničnej manipulácii s informáciami a zahraničnému zasahovaniu vrátane dezinformácií. Komisia spoločne s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť je pripravená podporovať úsilie členských štátov o ďalšie upevňovanie dôvery verejnosti v tento proces a pomáhať, aby rozširovanie napredovalo náležite legitímne.
 - d. S cieľom zabezpečiť, aby si nové členské štáty naďalej chránili a udržali dosiahnuté výsledky v oblasti právneho štátu, demokracie a základných práv, je Komisia presvedčená, že budúce **zmluvy o pristúpení** by mali obsahovať silnejšie záruky proti potenciálnemu zhoršeniu plnenia záväzkov prijatých počas prístupových rokovaní.
7. **Dobré susedské vzťahy a regionálna spolupráca** na západnom Balkáne sú základnými prvkami procesov stabilizácie, pridruženia a rozširovania. Regionálna spolupráca a záväzok k spoločnému regionálnemu trhu sú tiež nevyhnutné pre postupnú integráciu. Mimoriadne dôležité ostáva aj naďalej vyrovnanie sa s dedičstvom minulosti a riešenie

sporov prameniáciach v konfliktoch z 90. rokov 20. storočia. Treba ešte vyriešiť naďalej otvorené dvojstranné otázky vrátane otázok dedenia, otázok týkajúcich sa hraníc a spravodlivosti pre obeť vojnových zločinov, identifikácie zostávajúcich nezvestných osôb a vytvorenia presných záznamov o zverstvách, ktoré boli na regionálnej úrovni v minulosti spáchané. EÚ uznáva zložitosť zmierenia a prostredníctvom svojich rôznych nástrojov a politik je naďalej pripravená podporovať a uľahčovať všetko súvisiace úsilie. Normalizácia vzťahov v rámci dialógu medzi Kosovom a Srbskom, ktorý sprostredkúva EÚ, je nevyhnutná pre európske smerovanie oboch partnerov, ktorým hrozí, že, ak nedôjde k pokroku, premárnia významné príležitosti.

8. **Dvojstranné otázky** naďalej negatívne ovplyvňujú prístupový proces a brzdia regionálnu integráciu partnerov zapojených do procesu rozširovania. Rámec rozširovania umožňuje vytvoriť celkové politické prostredie vedúce k riešeniu otvorených dvojstranných otázok a k nájdeniu vzájomne prijateľných riešení, ktoré je Komisia pripravená sprostredkovať.

II.

9. V **Čiernej Hore** je proces pristúpenia k EÚ kľúčovou prioritou krajiny s jasným politickým záväzkom orgánov, ktorý sa vo všeobecnosti odzrkadľuje v politických rozhodnutiach. Súčasťou toho je aj 100 % miera zosúladenia so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ vrátane sankcií. Nedostatok jasných pravidiel a protichodné sekundárne právne predpisy o vymenúvaní sudcov viedli v decembri 2024 k inštitucionálnej kríze, ktorá bola prekonaná v polovici marca 2025. Vláda pôsobí v celkovo stabilnom politickom prostredí, uskutočňuje reformy a v minulom roku výrazne urýchlila prípravu na pristúpenie k EÚ. Na medzivládnych konferenciách v decembri 2024 a júni 2025 sa predbežne uzavreli štyri ďalšie rokovacie kapitoly a existuje ambiciózný plán na predbežné uzavretie ďalších kapitol po splnení príslušných podmienok.

Podľa posúdenia Komisie je v súlade s rokovacím rámcom v súčasnosti zabezpečená celková rovnováha medzi pokrokom v kapitolách o právnom štáte na jednej strane a pokrokom v prístupových rokovaníach vo všetkých kapitolách na strane druhej. Vláda Čiernej Hory naďalej opätovne potvrdzuje svoj cieľ ukončiť prístupové rokovania do konca roka 2026. Komisia je presvedčená, že Čierna Hora je na dobrej ceste k splneniu tohto ambiciózneho cieľa, pokiaľ sa jej podarí udržať si tempo reforiem. Na dosiahnutie tohto cieľa by sa Čierna Hora mala zamerať na plnenie podmienok kapitol týkajúcich sa právneho štátu a na ďalší pokrok v kritických oblastiach slobody prejavu a slobody médií, boja proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, urýchlenu a prehĺbenie reforiem v oblasti nezávislosti, profesionality a zodpovednosti súdnictva a úplného zosúladenia s vízovou politikou EÚ. Včasné obsadenie pozícií sudcov a prokurátorov na vysokej úrovni zostáva výzvou, ktorú treba riešiť. V odvetvových rokovacích kapitolách je potrebné okamžite sa zamerať na realizáciu kľúčových prebiehajúcich reforiem súvisiacich s EÚ a splnenie záverečných kritérií založených na štruktúrovanom a dobre naplánovanom prístupe k pokroku v programe integrácie do EÚ. Naďalej je nevyhnutný široký politický konsenzus o kľúčových reformách.

Ak si Čierna Hora udrží tempo pokroku v prípravách na členstvo v EÚ, Komisia v súlade so zaužívanou praxou predloží návrh finančného balíka, po ktorom bude nasledovať návrh spoločných pozícií na ukončenie rokovaní o finančných a rozpočtových ustanoveniach, a začne pripravovať návrh spoločnej pozície pre kapitolu o inštitúciách.

10. Prístupové rokovania s **Albánskom** získali bezprecedentný impulz vďaka štyrom ďalším medzivládny konferenciám, ktoré viedli k otvoreniu rokovaní o piatich tematických blokoch. Značne pokročili aj prípravy na otvorenie posledného tohtoročného tematického bloku. Tento výnimočný výsledok je jasným uznaním pevného politického záväzku Albánska a jasných ambícií jeho spoločnosti zo strany EÚ. Albánsko naďalej dosahovalo pokrok pri reformách v rámci tematického bloku základných hodnôt. Plné zosúladenie Albánska so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ svedčí o jeho strategickej voľbe.

Podľa posúdenia Komisie je v súlade s rokovacím rámcom v súčasnosti zabezpečená celková rovnováha medzi pokrokom v kapitolách o právnom štáte na jednej strane a pokrokom v prístupových rokovaníach vo všetkých kapitolách na strane druhej. Vláda Albánska naďalej opätovne potvrdzuje svoj cieľ ukončiť prístupové rokovania do konca roka 2027. Komisia je presvedčená, že Albánsko je na dobrej ceste k splneniu tohto ambiciózneho cieľa, pokiaľ sa mu podarí udržať si tempo reforiem. Bezprostrednou prioritou ďalšieho pokroku je zintenzívniť reformu v oblasti základných hodnôt, najmä urýchlene dokončiť plnenie predbežných kritérií v oblasti právneho štátu, ktoré by sa mohli dosiahnuť v blízkej budúcnosti. Pokiaľ ide o ostatné kapitoly rokovaní, je potrebné zamerať sa na zintenzívnenie úsilia v súvislosti s kľúčovými prerokúvanými legislatívnymi a inštitucionálnymi návrhmi. Týka sa to kapitol, ktoré by sa mohli v krátkodobom horizonte predbežne uzavrieť, ale aj kapitol, ktoré si vyžadujú dlhodobjšie investície alebo úpravy, napríklad v oblasti finančných služieb. Albánsko dosiahlo pokrok v reformách aktívnej medzinárodnej spolupráce v boji proti organizovanej trestnej činnosti a rozvoja kapacít pre finančné vyšetrovanie, je však potrebné vyvinúť ďalšie úsilie pri vyšetrovaní obchodníkov s drogami a zintenzívniť identifikáciu a rozkladanie zločineckých skupín. Na zaistenie dlhodobého vplyvu reforiem je nevyhnutná inkluzívna a konštruktívna spolupráca medzi vládnuou stranou a opozíciou, ako aj so všetkými zainteresovanými stranami.

11. **Ukrajina** napriek veľmi zložitým okolnostiam, v ktorých sa krajina ocitla v dôsledku ruskej útočnej vojny, v uplynulom roku naďalej preukazovala pozoruhodné odhodlanie postupovať na svojej ceste do EÚ. Proces pristúpenia Ukrajiny napredoval dokončením procesu preverovania v septembri 2025. V máji krajina prijala plány v oblastiach právneho štátu, reformy verejnej správy, a fungovania demokratických inštitúcií, ako aj akčný plán pre národnostné menšiny, a rokovaciu pozíciu pre blok základných hodnôt. Komisia tieto plány a akčný plán posúdila pozitívne. Ukrajina naďalej podporuje integritu a meritokraciu v justičnom systéme, dosahuje výsledky v oblasti presadzovania práva v prípadoch korupcie na vysokej úrovni a spustila reformy viacerých orgánov presadzovania práva. Obmedzenia základných práv v súvislosti so stanným právom zostávajú celkovo primerané.

Treba rozhodne zvrátiť nedávne negatívne trendy vrátane tlaku na špecializované protikorupčné agentúry a občiansku spoločnosť. Ďalší pokrok je potrebný aj pri posilňovaní nezávislosti, bezúhonnosti, profesionality a efektívnosti v sektoroch súdnictva, prokuratúry a presadzovania práva, ako aj v boji proti organizovanej trestnej činnosti. Je potrebné ďalej zintenzívniť zosúladňovanie s normami EÚ v oblasti ochrany základných práv, ako aj pokračovať v reformách verejnej správy a decentralizačných reformách.

Ukrajinská vláda oznámila svoj cieľ uzavrieť prístupové rokovania do konca roka 2028. Komisia je odhodlaná podporiť tento ambiciózny cieľ, no domnieva sa, že na jeho

splnenie treba zrýchliť tempo reforiem, a to predovšetkým, pokiaľ ide o základné hodnoty, najmä právny štát. Komisia dospela k záveru, že Ukrajina splnila podmienky potrebné na otvorenie tematického bloku 1 (základné hodnoty), ako aj tematických blokov 6 (vonkajšie vzťahy) a 2 (vnútorný trh). Komisia očakáva, že Ukrajina do konca roka splní aj podmienky na otvorenie zostávajúcich troch tematických blokov. Komisia bude pokračovať v práci na tom, aby mohla Rada do konca roka otvoriť všetky tematické bloky. Napriek určitému pokroku v základných reformách je nevyhnutné ďalšie úsilie.

12. Občania **Moldavska** 28. septembra 2025 hlasovali v parlamentných voľbách, ktorých výsledkom je väčšina pevne odhodlaná pokročiť na ceste krajiny do EÚ. Podľa OBSE/ODIHR boli voľby dobre riadené napriek tomu, že sa konali v kontexte bezprecedentného zasahovania Ruska. Jeho súčasťou boli dobre zorganizované a sofistikované dezinformačné kampane, kybernetické útoky a nezákonné financovanie. Proces pristúpenia Moldavska napredoval dokončením procesu preverovania v septembri 2025. Krajina okrem toho na jar prijala plány týkajúce sa právneho štátu, reformy verejnej správy a fungovania demokratických inštitúcií. Komisia tieto plány posúdila kladne. Moldavsko pokračovalo vo vykonávaní dôležitých reforiem na ceste pristúpenia k EÚ, a to aj pokiaľ ide o preverovanie a vymenúvanie najvyšších sudcov a prokurátorov, boj proti korupcii a slobodu médií.

Moldavská vláda oznámila svoj cieľ predbežne uzavrieť prístupové rokovania začiatkom roka 2028. Komisia je odhodlaná podporiť tento ambiciózny, no dosiahnuteľný cieľ, a to za predpokladu, že Moldavsko zrýchli súčasné tempo reforiem. Komisia dospela k záveru, že Moldavsko splnilo podmienky potrebné na otvorenie bloku 1 (základné hodnoty), ako aj bloku 6 (vonkajšie vzťahy) a 2 (vnútorný trh). Komisia očakáva, že Moldavsko do konca roka splní aj podmienky na otvorenie zostávajúcich troch blokov. Komisia bude pokračovať v práci na tom, aby mohla Rada do konca roka otvoriť všetky tematické bloky. Pri pohľade do budúcnosti bude kľúčová intenzívnejšia práca v oblasti základných hodnôt, či už v širšom zmysle v oblasti právneho štátu vrátane konsolidácie protikorupčných inštitúcií a dosiahnutia solídnych výsledkov v oblasti vyšetrení, trestných stíhaní a konečných súdnych rozhodnutí, alebo na pokračujúcich reformách verejnej správy.

13. V kontexte masových protestov, ktoré od novembra 2024 prebiehajú v **Srbsku**, došlo k prehĺbeniu polarizácie srbskej spoločnosti, čo svedčí o sklamaní občanov, a to okrem iného aj z korupcie či z vnímaného nedostatočného preberania zodpovednosti a chýbajúcej transparentnosti, čo ešte znásobujú prípady nadmerného použitia sily proti demonštrantom či nátlaku na občiansku spoločnosť. V dôsledku toho panuje v krajine čoraz komplikovanejšia situácia, kde konfliktná rétorika vážne narušuje dôveru medzi zainteresovanými stranami, čo má zase vplyv na proces pristúpenia. Reformy sa výrazne spomalili. Časté šírenie naratívov zameraných proti EÚ, ktoré využívajú aj politickí činitelia a ktoré sa opakujú v médiách, sa musí zastaviť. Hoci Srbsko nedávno zlepšilo súlad so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ, malo by zintenzívniť svoje úsilie o stabilnejšie a širšie zosúladenie. Srbsko by malo jasne prejaviť svoju geopolitickú orientáciu na EÚ, a to aj začatím zosúladenia s reštriktívnymi opatreniami EÚ prijatými v súvislosti s útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine. Treba uviesť, že v poslednom čase došlo k určitému pozitívnemu vývoju. Srbsko zmenilo svoje právne predpisy v oblasti médií s cieľom ďalej zosúladiť svoje právne predpisy s *acquis* EÚ a európskymi normami. Naďalej platí posúdenie Komisie z roku 2021, v ktorom sa

konštatuje, že Srbsko splnilo úvodné kritériá pre tematický blok 3 (konkurencieschopnosť a inkluzívny rast).

Komisia očakáva, že nedávno obnovený proces vymenovania novej Rady regulačného orgánu pre elektronické médiá (REM) a legislatívny proces prijímania zákona o jednotnom registri voličov sa dokončia a vykonajú dôveryhodným a inkluzívnym spôsobom so zapojením občianskej spoločnosti a všetkých zainteresovaných strán vrátane opozície. Očakáva sa, že Srbsko vyrieši patovú situáciu v oblasti súdnictva a základných práv vo všeobecnosti a urýchlene zvráti zhoršenie slobody prejavu a porušovanie akademickej slobody a že zabezpečí pokrok v súvislosti s volebným rámcom a dokončí proces oddeľovania v odvetví energetiky. Srbsko by malo zosúladiť svoj zoznam krajín oslobodených od vízovej povinnosti so zoznamom EÚ. Treba venovať nepretržitú pozornosť zachovaniu celkovej rovnováhy medzi pokrokom v kapitolách o právnom štáte a normalizácii vzťahov s Kosovom na jednej strane a celkovému tempu prístupových rokovaní vo všetkých kapitolách na strane druhej. V rámci dialógu, ktorý sprostredkúva EÚ, sa očakáva, že Srbsko splní všetky svoje záväzky vyplývajúce z dohody o ceste k normalizácii vzťahov a vykonávacej prílohy k nej a z prílohy k jej vykonávaniu, ako aj zo všetkých predchádzajúcich dohôd uzavretých v dialógu. Cieľom dialógu, ktorý sprostredkúva EÚ, je podporiť spoluprácu, dosiahnuť pokrok na ceste do EÚ a zlepšiť životy ľudí.

Komisia je pripravená podporiť Srbsko pri uskutočňovaní potrebných demokratických zmien, ktoré sa očakávajú od budúceho člena EÚ. Srbsko musí vyriešiť súčasnú patovú politickú situáciu a rozdiely v spoločnosti obnovením dôvery medzi politickými aktérmi a aktérmi občianskej spoločnosti a vytvoriť podmienky pre inkluzívny dialóg potrebný na dosiahnutie potrebných kľúčových reforiem. Záväzok Srbska na ceste do EÚ a jeho politická vôľa dôveryhodne vykonať požadované reformy sa musia posilniť a lepšie podporiť rozhodnými konkrétnymi opatreniami a premietnuť sa do komunikácie s verejnosťou. Na to, aby Srbsko pokročilo na svojej ceste do EÚ, sú nevyhnutné hmatateľné výsledky v boji proti korupcii a posilňovaní právneho štátu vrátane nezávislosti súdnictva, slobody médií, volebných reforiem, zabezpečenia skutočne priaznivého prostredia pre občiansku spoločnosť a dôveryhodného úsilia o zastavenie dezinformácií a zahraničnej manipulácie s informáciami.

- 14. Severné Macedónsko** naďalej dosahovalo plný súlad so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ, čo svedčí o jeho strategickej voľbe. Orgány pokračovali v príprave plánov pre právny štát, reformu verejnej správy a fungovanie demokratických inštitúcií, ako aj akčného plánu na ochranu menšín, ktoré musia byť dokončené v rámci inkluzívneho procesu. V minulom roku však krajina neprijala rozhodujúce kroky na dosiahnutie pokroku v procese prístupových rokovaní. Krajina stále neprijala relevantné ústavné zmeny, ktoré sa zaviazala zaviesť a uplatňovať, s cieľom zahrnúť do ústavy aj občanov žijúcich na jej území, ktorí patria k iným národnostiam, napríklad Bulharov, ako sa uvádza v záveroch Rady z júla 2022. Všetky strany musia v dobrej viere vykonávať dvojstranné dohody so susednými krajinami vrátane Dohody z Prespy medzi Gréckom a Severným Macedónskom a Zmluvy o priateľstve, dobrých susedských vzťahoch a spolupráci medzi Bulharskom a Severným Macedónskom.

V súvislosti s úvodnými kritériami sú v súlade s rokovacím rámcom potrebné ďalšie rýchle a rozhodné opatrenia, ktorých cieľom je čo najskôr po splnení príslušných podmienok otvoriť prvý tematický blok. Severné Macedónsko by malo zintenzívniť úsilie o uskutočnenie reforiem súvisiacich s EÚ, najmä v rámci tematického bloku základných

hodnôt, predovšetkým s cieľom presadzovať právny štát, najmä zabezpečením nezávislosti a integrity súdництва a posilnením boja proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti. Riešeniu korupcie by sa mal venovať nezmenšená pozornosť, a to aj posilnením vykonávania a dosiahnutím dôveryhodných výsledkov pri vyšetrovaní, trestnom stíhaní a právoplatnom odsúdení v prípadoch na vysokej úrovni.

15. V **Bosne a Hercegovine** politická kríza v entite *Republika srbská* a následný pád vládnucej koalície oslabili pokrok na ceste k prístúpeniu k EÚ. V dôsledku toho bolo prijatých len niekoľko reforiem. Pozitívne však treba hodnotiť, že Bosna a Hercegovina v septembri 2025 predložila Komisii na schválenie svoj program reforiem. Bosna a Hercegovina naďalej dosahovala plný súlad so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ, čo svedčí o jej strategickej voľbe. Bosna a Hercegovina má po nedávnych inštitucionálnych zmenách v entite *Republika srbská* príležitosť, aby pokročila vo vykonávaní potrebných reforiem na ceste do EÚ.

V súlade s rozhodnutím Európskej rady z marca 2024 o začatí prístupových rokovaní sa orgány musia opäť zamerať na prijatie všetkých relevantných krokov stanovených v odporúčaní Komisie z októbra 2022. To zahŕňa finalizáciu a prijatie zákona o súdoch a zákona o Vysokej rade pre sudcov a prokuratúru v súlade s európskymi normami. Bosna a Hercegovina musí tiež vypracovať národný plán na prijatie *acquis* a urýchlene vymenovať národného koordinátora pre nástroj predvstupovej pomoci. Pokrok v týchto otázkach, ako aj vymenovanie hlavného vyjednávača sú pre Komisiu kľúčové na to, aby mohla Rade predložiť rokovací rámec a začať vysvetľujúcu časť preverovania *acquis* EÚ. Urýchlene by sa mali riešiť otázky uvedené v stanovisku Komisie k žiadosti krajiny o členstvo, a to aj pokiaľ ide o správu vecí verejných a ústavné a volebné reformy.

16. **Kosovo** je potenciálnym kandidátom, v ktorom všetci politickí aktéri prejavujú trvalé odhodlanie vstúpiť do EÚ, sprevádzané vysokou podporou verejnosti, a dosahuje plný súlad so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ. Domáca politická scéna v Kosove však bola poznačená konfliktnou rétorikou v rámci príprav na všeobecné voľby vo februári 2025, po ktorých politickí aktéri neboli schopní sformovať kľúčové inštitúcie až do ustanovenia parlamentu v októbri, a prejavili len malú ochotou dosiahnuť riešenie rokovania. V tejto situácii došlo po voľbách vo februári 2025 okrem pokračujúcej kontroverznej politiky k celkovému spomaleniu tempa reforiem. EÚ uvítala pokojné, inkluzívne a konkurenčné prvé kolo komunálnych volieb za účasti všetkých komunít. Určitý pokrok bol dosiahnutý najmä v boji proti závažnej a organizovanej trestnej činnosti a pri digitálnej transformácii.

Je nevyhnutné, aby Kosovo v nadchádzajúcom období opäť začalo plniť svoj program prístúpenia k EÚ nadviazaním spolupráce medzi všetkými stranami a uprednostnením potrebných reforiem, najmä v oblasti právneho štátu a slobody prejavu. Kosovo by malo naďalej riešiť neopodstatnené žiadosti občanov Kosova o azyl v EÚ. Ak bude Komisia požiadaná o stanovisko k žiadosti Kosova o členstvo, je pripravená ho vypracovať. V rámci dialógu, ktorý sprostredkúva EÚ, sa očakáva, že Kosovo splní všetky svoje záväzky vyplývajúce z Dohody o ceste k normalizácii vzťahov a vykonávacej prílohy k nej, ako aj zo všetkých predchádzajúcich dohôd uzavretých v dialógu. Cieľom dialógu, ktorý sprostredkúva EÚ, je podporiť spoluprácu, dosiahnuť pokrok na ceste do EÚ a zlepšiť životy ľudí. Komisia podnikla prvé kroky k postupnému zrušeniu opatrení, ktoré sú zavedené od mája 2025. Ďalšie kroky sú naďalej podmienené trvalým zmierňovaním napätia na severe. Komisia má v úmysle tieto opatrenia naďalej postupne rušiť za

predpokladu, že po druhom kole volieb do samospráv dôjde na severe k riadnemu odovzdaniu moci a že sa bude napätie ďalej zmiernovať.

17. **Turecko** je kandidátskou krajinou a kľúčovým partnerom Európskej únie. Prístupové rokovania s Tureckom sú od roku 2018 v súlade s rozhodnutím Rady pozastavené. Základné skutočnosti, ktoré viedli k tomuto posúdeniu, stále pretrvávajú, najmä vzhľadom na ďalšie zhoršenie situácie v oblasti základných práv a právneho štátu vrátane súdnictva, ku ktorému došlo v priebehu tohto roka. Turecko by malo uplatňovať najvyššie demokratické normy v súlade so svojimi záväzkami ako dlhoročný člen Rady Európy a kandidátska krajina EÚ a zvrátiť toto zhoršenie.

EÚ má strategický záujem na stabilnom a bezpečnom prostredí vo východnom Stredozemí a na rozvoji kooperatívnych a vzájomne prospešných vzťahov s Tureckom, najmä pokiaľ ide o medziregionálny program v oblasti bezpečnosti a prepojenosti s cieľom priblížiť EÚ k Zakaukazsku a Strednej Ázii a posilniť bezpečnosť čiernomorského regiónu. Geopolitické výzvy, ako aj výzvy vyplývajúce zo zelenej a digitálnej transformácie si vyžadujú silnejšie partnerstvo s Tureckom. Vďaka zlepšeniu regionálnej stability vo východnom Stredozemí a podpore dobrých susedských vzťahov sa podnikli konkrétne kroky v otázkach spoločného záujmu. Pokračovalo zapojenie na vysokej úrovni a obnovil sa dialóg na vysokej úrovni o hospodárstve. Uskutočnili sa aj dialógy na vysokej úrovni o obchode, ako aj o migrácii a bezpečnosti. Turecko je významným regionálnym aktérom v oblasti zahraničnej politiky, čo je dôležitý prvok v kontexte vzťahov medzi EÚ a Tureckom, a to aj napriek pretrvávajúcim rozdielnym názorom na určité otázky zahraničnej politiky. Turecko malo naďalej veľmi nízku mieru formálneho zosúladenia so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou, hoci jeho záujmy a ciele boli často zhodné v otázkach kľúčového vývoja v regióne (mier a prepojenosť v Zakaukazsku, stabilita v Sýrii, prímerie v Gaze a dosiahnutie riešenia založeného na existencii dvoch štátov). Turecko zaviedlo konkrétne opatrenia na zamedzenie obchádzania sankcií EÚ voči Rusku cez svoje územie a malo by v tomto ohľade naďalej spolupracovať s EÚ.

V súlade so spoločným oznámením z roku 2023 a závermi Európskej rady by sa mal naďalej uplatňovať postupný, primeraný a reverzibilný prístup k podpore kľúčových oblastí spolupráce. Turecko by malo pokračovať vo svojom konštruktívnom úsilí a zaoberať sa obavamí EÚ. Očakáva sa, že Turecko bude dodržiavať medzinárodné právo, dobré susedské vzťahy a zvrchovanosť členských štátov EÚ. Od Turecka sa očakáva, že bude aktívne podporovať rokovania zamerané na dosiahnutie spravodlivého, komplexného a uskutočniteľného riešenia cyperskej otázky v rámci OSN, a to v súlade s príslušnými rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN vrátane ich externých aspektov, ako aj so zásadami, na ktorých je založená EÚ, a s *acquis*. Takisto je potrebné, aby si Turecko splnilo povinnosť zabezpečiť úplné a nediskriminačné vykonávanie dodatkového protokolu k dohode o pridružení medzi EÚ a Tureckom.

18. Komisia opätovne zdôrazňuje neochvejnú solidaritu s občanmi **Gruzínska**, a je pripravená naďalej ich podporovať na ceste k európskej budúcnosti. Opatrenia prijaté gruzínskymi orgánmi nespĺňajú očakávania, ktoré má EÚ do kandidátskej krajiny na členstvo v EÚ. V prípade všetkých základných hodnôt došlo k vážnemu zhoršeniu situácie, keď sa prijali represívne právne predpisy, ktoré oslabujú základné práva a slobody, pričom sa prejavila politická inštrumentalizácia súdnictva, ako aj prenasledovanie opozičných vodcov, svojvoľné zatýkanie demonštrantov a novinárov

a zmenšujúci sa občiansky priestor. Narušenie zásady systému brzd a protiváh a demokratického rozhodovania spolu s absenciou účinného parlamentného dohľadu viedli k tomu, že výkonná moc získala prevahu a dokázala ovládnuť štát. V novembri 2024 rozhodnutie gruzínskych orgánov nepokračovať v začatí prístupových rokovaní jednoznačne potvrdilo ich odklon od politik predchádzajúcich vlád, európskych ambícií veľkej väčšiny gruzínskych občanov, ako aj od záväzku stanoveného v ústave Gruzínska zabezpečiť jeho úplnú integráciu do EÚ. Gruzínske orgány zároveň systematicky šíрили aj rétoriku proti EÚ a dezinformácie a nepreukázali žiadne politické odhodlanie pokračovať v príslušných reformách (t. j. deviatich krokoch) stanovených v odporúčaniach Komisie z 8. novembra 2023, ktoré sú potrebné na dosiahnutie pokroku krajiny na ceste do EÚ. Kroky gruzínskych orgánov oslabili vzťahy medzi EÚ a Gruzínskom a Gruzínsko sa tak odklonilo od procesu rozširovania EÚ. Proces pristúpenia Gruzínska k EÚ sa preto fakticky zastavil. Kým gruzínske orgány nezvrátia svoje kroky, Komisia v súčinnosti s Radou obmedzila politické kontakty na vysokej úrovni, pozastavila dvojstrannú pomoc priamo prospešnú gruzínskym orgánom, a takisto zintenzívnila úsilie o podporu občianskej spoločnosti a nezávislých médií. Rada v januári 2025 na základe návrhu Komisie rozhodla o čiastočnom pozastavení dohody o zjednodušení vízového režimu medzi EÚ a Gruzínskom a o pozastavení oslobodenia od vízovej povinnosti pre držiteľov gruzínskych diplomatických a služobných/úradných pasov.

Gruzínsko musí urýchlene zvrátiť úpadok demokracie a vyvinúť komplexné a hmatateľné úsilie o riešenie pretrvávajúcich problémov a kľúčových reforiem s podporou všetkých politických strán a účinnou účasťou občanov v súlade s deviatimi krokmi stanovenými pre štatút kandidátskej krajiny, a to pri plnom rešpektovaní hodnôt a zásad EÚ, na ktorých je založená Európska únia. Komisia v nadväznosti na závery Európskej rady z decembra 2024, že opatrenia gruzínskej vlády *de facto* viedli k zastaveniu predvstupového procesu, a vzhľadom na pokračujúce zhoršovanie situácie v Gruzínsku, pokiaľ ide o základné hodnoty, považuje Gruzínsko za kandidátsku krajinu len formálne. Gruzínske orgány musia preukázať pevné odhodlanie zvrátiť spomínané smerovanie a vrátiť sa na cestu k členstvu v EÚ.

VI. PRÍLOHY

Štatistické údaje

Ukazovatele tretích strán súvisiace so stavom demokracie, dobrej správy vecí verejných a právneho štátu v kandidátskych krajinách a u potenciálnych kandidátov